

URZĄD MIASTA SKIERNIEWICE
Biuro Planowania Przestrzennego
i Planowania Inwestycji
w Skierniewicach

96-100 Skierniewice, ul. Floriana 9 tel.(046) 832 57 74

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO
SPORZĄDZONA NA POTRZEBY
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
MIASTA SKIERNIEWICE
OBSZAR POŁOŻONY PRZY ULICY ARMII KRAJOWEJ

Autorka opracowania:

Bogumiła Dąbrowska

Uprawniona do sporządzenia prognoz
na podstawie art. 74 a ust.2. pkt 1 lit. b
i pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.
o udostępnianiu informacji o środowisku i jego
ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie
środowiska oraz o ocenach oddziaływania na
środowisko.

6 listopada 2023 r.

Spis treści

I. INFORMACJE WSTĘPNE	3
1. Przedmiot opracowania	3
2. Cel i zakres opracowania.....	4
3. Podstawowe przepisy prawne	5
4. Metoda zastosowana przy sporządzaniu prognozy	5
II. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA.....	5
1. Warunki klimatyczne.....	5
2. Rzeźba terenu	7
3. Warunki gruntowe.....	7
4. Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne.....	7
5. Warunki glebowe	16
6. Zasoby naturalne (bioróżnorodność), walory krajobrazowe i ich ochrona prawna.....	16
7. Surowce mineralne.....	17
8. Zagrożenia środowiska i problemy jego ochrony.....	21
III. USTALENIA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	29
IV. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU	32
V. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU PLANU	32
VI. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKT MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	35
1. Przewidywane skutki wpływu ustaleń projektu planu na środowisko oraz na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2 000 z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy.	35
2. Ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko naturalne oraz na jakość życia i zdrowia ludzi.....	35
2.1. Wpływ ustaleń projektu planu na glebę i powierzchnię ziemi	35
2.2. Wpływ ustaleń projektu planu na środowisko wodno-gruntowe, wody powierzchniowe i podziemne	36
2.3. Wpływ ustaleń projektu planu na kopaliny.....	36
2.4. Wpływu ustaleń projektu planu na klimat akustyczny.....	36
2.5. Wpływ ustaleń projektu planu na lokalny klimat i zanieczyszczenie powietrza	36
2.6. Wpływ ustaleń projektu planu na krajobraz	37
2.7. Wpływu ustaleń projektu planu na świat roślin i zwierząt	37
2.8. Wpływu ustaleń projektu planu na różnorodność biologiczną	37
2.9. Emisja promieniowania elektromagnetycznego	37
2.10. Skutki wpływu na zabytki i dobra materialne	37
2.11. Skutki wpływu ustaleń projektu planu na ludzi.....	38
2.12. Oddziaływanie transgraniczne	38
VII. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ORAZ PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH.....	42
VIII. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCE BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.....	43
IX. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....	44
X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	45
XI. WNIOSKI KOŃCOWE	48
XII. LITERATURA	49

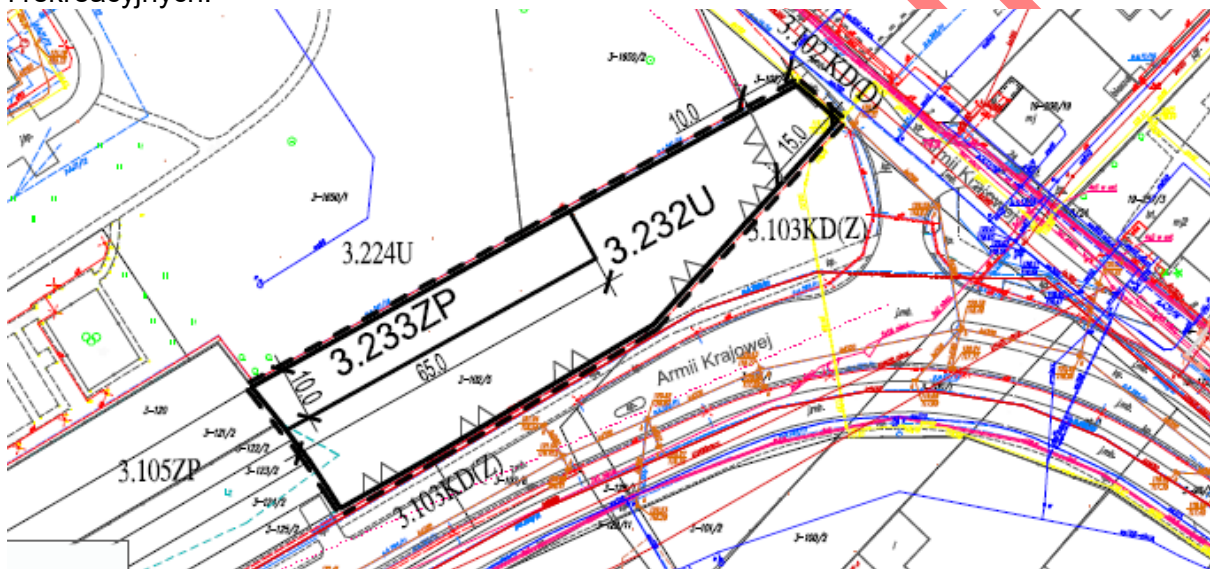
I. INFORMACJE WSTĘPNE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana na potrzeby projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla fragmentu miasta Skierniewice położonego przy ulicy Armii Krajowej.

Projekt planu miejscowego obejmuje działkę o numerze ewidencyjnym 102/5, obręb 3, położoną w północnej części miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie ulicy Armii Krajowej. Jest to droga nr 1336E, kategorii powiatowej klasy zbiorczej i ulicy Działkowej, doga kategorii gminnej klasy dojazdowej. Działka ta jest niezabudowana.

Obszar objęty projektem planu zlokalizowany jest w granicach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalonego uchwałą Nr IX/97/2019 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 czerwca 2019 r. Działka położona jest w obrębie dwóch terenów oznaczonych na rysunku symbolami: 3.232.U. i 3.233.ZP.

Celem sporządzenia planu jest zmiana przeznaczenia terenu oznaczonego symbolem 3.233. ZP – „teren zieleni” w obrębie przedmiotowej działki na teren przeznaczony pod zabudowę usługową. Wyznaczony w obrębie działki „teren zieleni” z zakazem realizacji budynków i miejsc postojowych ogranicza możliwość realizacji budynku z wymaganym zapleczem służącym realizacji usługowej działalności gospodarczej. Działalność ta obejmuje pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych.

Rys. 1. Lokalizacja działki o numerze ewidencyjnym 102/5 na rysunku obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalonego uchwałą Nr IX/97/2019 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 czerwca 2019 r.

Zgodnie z ustaleniami Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja (uchwała NR LIX/86/2023 Rady Miasta Skierniewice z dnia 31 sierpnia 2023 r.) działka objęta wnioskiem położona jest w obszarze funkcjonalnym o dominującej funkcji zabudowy usługowej - na rysunku Zmiany studium obszar oznaczony symbolem 20 U.

1. Przedmiot opracowania

Podstawą opracowania prognozy jest: art. 51 ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227).

Prognoza stanowi załącznik do ww. projektu planu i stanowi realizację zapisów art. 17 pkt 4. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 51. ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227).

Do każdego planu zagospodarowania przestrzennego sporządza się prognozę oddziaływania skutków ustaleń projektu planu na środowisko naturalne, uwzględniając ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 54. ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko poddaje się opiniowaniu przez właściwe organy.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie został uzgodniony zgodnie z art. 53 ww. ustawy z właściwymi organami tzn. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (pismo znak: WOOŚ.411.290.2023.AJa z dnia 2023 r.) i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Skierniewicach (pismo znak: ZNS.90280.10Rp.2023.KP z dnia 18 sierpnia 2023 r.).

Ponadto organ opracowujący projekt dokumentu poprzez wyłożenie go do publicznego wglądu daje możliwość zapoznania się społeczeństwu z dokumentem planistycznym, a tym samym wnoszenia uwag i wniosków.

2. Cel i zakres opracowania

Celem prognozy jest określenie stanu funkcjonowania środowiska oraz wpływu i zakresu potencjalnych zmian w środowisku i warunków życia człowieka, jakie mogą nastąpić w wyniku ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przedstawienie rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ na środowisko, spowodowany realizacją ustaleń zawartych w planie.

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaganej dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Analiza przekształceń środowiska, prowadzona równoległe z pracami planistycznymi, daje możliwość wpływu na ostateczny zakres ustaleń planu. Wszystkie zawarte w niej wnioski i zalecenia opierają się na zasadach logicznego wnioskowania i prawdopodobieństwa.

Prognoza oddziaływania na środowisko obejmuje kompleksową ocenę warunków biotycznych i abiotycznych środowiska naturalnego, przy uwzględnieniu jego aktualnego stanu i odporności na zmiany antropogeniczne oraz wpływu na środowisko sposobu użytkowania terenu, ponadto określa wpływ i zakres potencjalnych zmian i przedstawia rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ na środowisko spowodowany realizacją ustaleń zawartych w planie.

Miejscowy plan jest powiązany merytorycznie i formalnie z następującymi dokumentami planistycznymi:

1. Uchwała Nr LVIII/68/2023 Rady Miasta Skierniewice z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony przy ulicy Armii Krajowej,
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr IX/97/2019 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 czerwca 2019 r. – fragment miasta Skierniewice położony w sąsiedztwie ulicy Armii Krajowej (Dz. Urz. Województwa Łódzkiego z dnia 9 sierpnia 2019 r. 4436),
3. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice II edycja – Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r.,
4. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice II edycja – Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LIX/86/2023 Rady Miasta Skierniewice z dnia 31 sierpnia 2023 r.),
5. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone do Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Skierniewice – II edycja (tekst opracowania wraz z planszami tematycznymi), 2015 r.,
6. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone dla obszaru położonego w sąsiedztwie ulicy Armii Krajowej,

7. obowiązujące plany miejscowe dla terenów otaczających obszar opracowania.

3. Podstawowe przepisy prawne

Podstawę prawną dla proponowanych w prognozie działań ochronnych stanowi obecnie ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz.1094) oraz ustawy szczegółowe i przepisy wykonawcze do podanych poniżej ustaw:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zmianami),
2. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zmianami),
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zmianami).

4. Metoda zastosowana przy sporządzaniu prognozy

Za wiodące zasady sporządzenia dokumentu prognozy uznano:

- prognoza ma oceniać skutki wpływu ustaleń planu na środowisko, czyli określać wpływ wynikający z przeznaczenia terenów na określone rodzaje użytkowania oraz z określenia warunków zagospodarowania tych obszarów,
- ustalenia planu dotyczą konkretnej rzeczywistości obejmującej środowisko o zróżnicowanej wartości (specyficznych dla tego miejsca cechach i wartościach) wraz z istniejącym zainwestowaniem i użytkowaniem, które na to środowisko oddziałuje negatywnie, stwarzając zagrożenia lub pozytywnie, stanowiąc szansę dla istniejących zasobów środowiska,
- istota prognozy zawiera się w ocenie na ile ustalenia planu pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu ustalenia planu mogą spotęgować istniejące zagrożenia, mogą osłabić te zagrożenia lub stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania, jakości środowiska,
- prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz a także na ludzi i dobra materialne oraz dobra kultury.

II. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

Charakterystyka elementów przyrodniczych środowiska dla obszaru opracowania stanowi wyciąg z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego w listopadzie 2015 r. oraz z Opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice - II edycja, 2016 r.

1. Warunki klimatyczne

Województwo łódzkie leży w strefie klimatu umiarkowanego. Ze względu na położenie w środkowej części Europy klimat tego obszaru podlega wpływom morskimi i kontynentalnym.

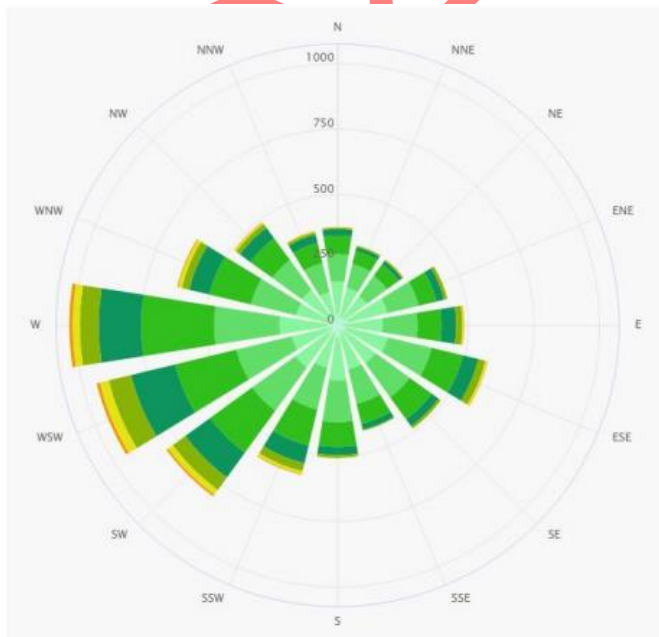
W ujęciu rocznym, rok 2022 w województwie łódzkim charakteryzował się średnią temperaturą powietrza nieco powyżej średniej wieloletniej oraz sumami opadów atmosferycznych na poziomie średniej wieloletniej.

Średnia roczna temperatura powietrza w 2022 r. w Łodzi wyniosła 9,4°C, przy średniej wieloletniej wynoszącej 8,6-8,8°C dla Polski centralnej. Najzimniejszym miesiącem był styczeń ze średnią temperaturą 0,8°C, natomiast najcieplejszy sierpień ze średnią temperaturą 20,6°C.

To głównie temperatura powietrza w miesiącach zimowych zdecydowała o podwyższeniu średniej rocznej temperatury w stosunku do wieloletniej. W styczniu wystąpiły spadki temperatury jedynie do $-10,8^{\circ}\text{C}$, w grudniu do $-12,5^{\circ}\text{C}$. W żadnym z miesięcy średnia miesięczna temperatura powietrza nie była niższa od 0°C . Miało to przełożenie na mierzone wartości stężenia pyłu zawieszonego oraz innych zanieczyszczeń pochodzenia energetycznego w danym okresie. Najwyższą temperaturę powietrza odnotowano w lipcu: $35,8^{\circ}\text{C}$.

Na obszarze województwa łódzkiego odnotowano sumy opadów atmosferycznych wynoszące ok. 550 mm (Łódź 565,1 mm), przy średniej wieloletniej wynoszącej 570 mm. Najniższa suma opadów (500-550 mm) wystąpiła w części północnej województwa, najwyższa w części południowej i południowo-zachodniej (do 600 mm). Obok miesięcy o bardzo dużej sumie opadów wynoszącej blisko 100 mm/m-c (czerwiec, lipiec), wystąpiły okresy o ekstremalnie niskich sumach opadów – poniżej 15 mm/m-c (marzec 4,1 mm, listopad 12,3 mm). Rozkład opadów w ciągu roku był zatem bardzo nierównomierny. Łączna liczba dni z opadem w ciągu roku wyniosła 151. Warunki meteorologiczne jakie panowały w marcu i kwietniu oraz jesienią w październiku i listopadzie, doprowadziły do zjawiska suszy atmosferycznej i glebowej na obszarze centralnej Polski. Niewielkie i rzadko pojawiające się deszcze w okresie wiosennym i jesiennym często były punktowe i nie uzupełniały braków wilgoci w glebie.

Obszar miasta Skierniewice pod względem regionalizacji klimatycznej znajduje się w północno - wschodniej części XVII regionu klimatycznego zwanego Regionem Środkowopolskim. Klimat w mieście Skierniewice jest umiarkowany, ciepły, przejściowy. Średnia roczna temperatura wynosi $7,8^{\circ}\text{C}$, a średnia ilość opadów to 535 mm. Miesiącem z najmniejszą średnią opadów jest luty, a z największą lipiec. Najwyższą średnią temperaturę można zaobserwować w lipcu, natomiast styczeń jest najzimniejszym miesiącem. Najwięcej wiatrów wieje z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Wartość wiania wiatrów wschodnich i północno-zachodnich jest mniejsza, natomiast najmniej wiatrów wieje z północy.

Rys.2. Róża wiatrów dla miasta Skierniewice. Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Zróżnicowanie warunków klimatycznych w obrębie poszczególnych fragmentów miasta wynika przede wszystkim ze zróżnicowania ukształtowania powierzchni, rodzaju i intensywności zabudowy oraz formy innego zagospodarowania tych obszarów.

Warunki klimatyczne panujące w Skierniewicach i w rejonie uznawane są za względnie korzystne w zakresie potrzeb gospodarczych. Z porównania powyższych wskaźników charakteryzujących te warunki dla rejonu skierniewickiego oraz dla innych rejonów kraju

nasuwają się następujące wnioski:

- rejon miasta charakteryzują korzystne warunki solarne. Wskaźniki - średnie dzienne usłonecznienie, suma promieniowania słonecznego, średnioroczne usłonecznienie względne - osiągają tutaj wartości zbliżone do najwyższych wartości krajowych,
- sprzyjające są również warunki termiczne - przy wysokim wskaźniku termicznym (jak wyżej), stosunkowo długim okresie wegetacyjnym (214 dni), także długim okresem bezmroźnym (231 dni) oraz średnich w skali kraju temperaturach dla letnich i zimowych okresów,
- miasto ma korzystne warunki biometeorologiczne przy wartościach wskaźnika mniejszych od 2,0 (charakterystycznym dla klimatu suchego);
- niekorzystnym z punktu widzenia potrzeb gospodarki rolniczej jest niedostateczna wielkość i częstotliwość opadów atmosferycznych (wielkości w tabeli),
- wysoka wartość rocznej sumy parowania terenowego może być przyczyną występowania okresów posusznych, szczególnie dokuczliwych w okresie wegetacyjnym.
- tereny zabudowy, o silnie zmienionych warunkach klimatycznych - o podwyższonej temperaturze i utrudnionym przewietrzaniu. Dotyczy to większości obszarów zabudowy miejskiej, z wyłączeniem takich terenów położonych peryferyjnie w stosunku do centrum miasta,
- tereny dolin rzecznych Łupi, Rawki i Pisi oraz innych cieków bez nazwy, także nielicznych zagłębień bezodpływowych w terenach rolnych - charakteryzujące się niekorzystnymi warunkami wilgotnościowymi (wynikłymi z płytkiego zalegania wód gruntowych), z dużym prawdopodobieństwem występowania przygruntowych przymrozków oraz zjawiska inwersji temperatury, częstym zaleganiem chłodnego i wilgotnego powietrza oraz mgieł,
- tereny przyleśne znajdujące się w północnej części miasta na styku z Puszczą Bolimowską, w części północno - wschodniej na styku z terenami leśnymi wsi Pamiętna i Strobów oraz w części zachodniej na styku z terenami Lasu Zwierzynieckiego. Klimat tych terenów charakteryzuje się podwyższoną wilgotnością, większą zacisnością i zmniejszoną amplitudą dobową temperatury,
- tereny otwarte miasta o dobrych warunkach termicznych, wilgotnościowych oraz solarnych, także dostatecznie przewietrzane. Są to pozostałe tereny miasta (niezabudowane lub z zabudową rozproszoną), peryferyjnie położone w stosunku do istniejącej zabudowy miejskiej.

Obszar opracowania charakteryzuje się okresowo gorszymi warunkami klimatycznymi.

W terenie panują dobre warunki solarne, właściwe dla terenów płaskich. Przewietrzanie jest dostateczne. W okresach mokrych panują nieco gorsze warunki wilgotnościowe (spowodowane płytkim zaleganiem wód gruntowych). Na obszarze opracowania mogą występować lokalne mgły oraz przymrozki radiacyjne, głównie późno wiosenne.

Obszary bez przeciwwskazań dla obiektów o charakterze usługowym, lecz mniej odpowiednie dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.

2. Rzeźba terenu

Obszar opracowania znajduje się w obrębie wysoczyzny plejstoceńskiej (poziom Skierniewicki) – lekko falistej moreny wyniesionej na poziomie 119,2 –120,2 m n.p.m.

3. Warunki gruntowe

W obrębie obszaru opracowania dominują powierzchniowo utwory akumulacji rzeczno-lodowcowej – piaski średnie i grube, rzadziej drobne z domieszką żwirów, o miąższości > 4,5 m, średnio zagęszczone. Ponadto cały obszar opracowania pokryty jest nasypami piaszczystymi i piaszczysto-gruzowymi pochodzenia antropogenicznego.

4. Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne

Analizowany obszar zbudowany jest z gruntów łatwo przepuszczalnych – piasków, o zmiennej miąższości od 1,5 m do 5 m (piasków rzecznych wodnolodowcowych i lodowcowych) podścielonych glinami.

Zwierciadło wody występuje w strefie głębokości 0-1 m od powierzchni terenu. Studnie kopane mogą czerpać wodę z głębokości 2-2,5 m p.p.t. Ponadto, zwierciadło wody występuje tylko okresowo na stropie płytko zalegających glin. Studnie kopane czerpią wodę głównie z głębokości 4-8 m p.p.t.

Teren ten nie znajduje się na terenach/obszarach ochronnych, w związku z powyższym nie obowiązują w nim zakazy ustanowione w trybie przepisów odrębnych.

Wody podziemne

Według podziału hydroregionalnego Polski, stosowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie teren miasta Skierniewice położony jest w południowo – zachodnim krańcu Regionu Południowomazowieckiego, w zachodniej części Makroregionu Wschodniego Niżu Polskiego. Region ten charakteryzuje się występowaniem trzech głównych pięter wodonośnych:

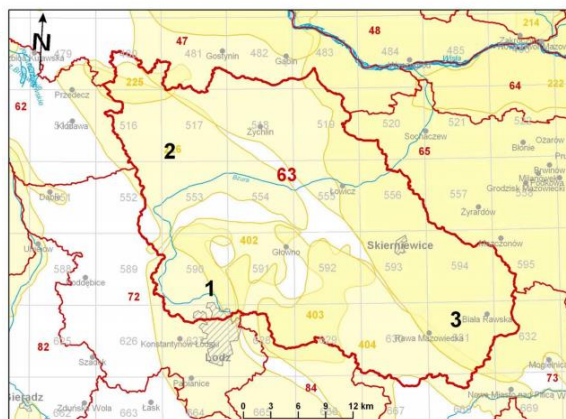
- piętra dolno-kredowego i górno-kredowego,
- piętra trzeciorzędowego, oligoceńsko - mioceńskiego,
- piętra czwartorzędowego.

Główne poziomy użytkowe związane są z piętrzem czwartorzędowym. Na terenie miasta do głębokości ok. 60,0 m ppt. mogą występować trzy poziomy wodonośne w utworach piętra czwartorzędowego. Są to poziomy:

- nadmorenowy - definiowany jako I poziom wodonośny czwartorzędu, charakteryzujący się nieciągłym zwierciadłem swobodnym, płytką strefą wodonośną, tworzoną przez aluwialne piaski pokrywowe i fluwialne piaski holocenijskie oraz zasilaniem infiltracyjnym. Głębokość zalegania tej warstwy nie przekracza 5 - 6 m p.p.t. i jest eksploatowana przez nieliczne studnie kopane,
- śródmorenowy - definiowany jako II poziom wodonośny czwartorzędu, występujący w śródglinowych wkładkach piasków wodnolodowcowych. Cechuje się on naporowym zwierciadłem o niskim ciśnieniu piezometrycznym, o wartościach „dopasowanych” do rzeźby terenu, co sugeruje i zasilanie przez przesiąkanie wód I poziomu i wód atmosferycznych. Strefa wodonośna jest płytka i nieciągła, co decyduje o nieciągłości poziomu. Poziomów śródglinowych może być kilka i mogą one pozostawać w związkach hydraulicznych,
- podmorenowy - definiowany jako III poziom wodonośny czwartorzędu - cechujący się ciągłą, miększą warstwą wodonośną tworzoną przez interglacialną serię piaszczysto - żwirową, zwierciadłem naporowym i wybitnymi walorami użytkowymi. Jest to pierwszy poziom użytkowy czwartorzędu. Z tej warstwy eksploatują wodę liczne studnie wiercone na terenie zakładów i instytucji, w tym także istniejące studnie na ujęciu miejskim w rejonie ulicy Sienkiewicza. Stan bakteriologiczny ujmowanych wód czwartorzędowych nie budzi zastrzeżeń; ze względu jednak na dużą mętność, podwyższoną zawartość żelaza, manganu i barwę, woda wymaga uzdatnienia. Zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych (groundwater bodies) obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Łączne zasoby eksploatacyjne wód podziemnych na terenie miasta wynoszą 876 m³/h, ale wydobywane jest ok. 520 m³/h. Spowodowane jest to obniżeniem wydajności studni dolno i górno kredowych oraz studni A3 z warstwy czwartorzędowej. Wymienione studnie wymagają renowacji. Planowane jest również wybudowanie studni dolnokredowej o głębokości 600 m i ujęcia czwartorzędowego.

Obszar miasta Skierniewice znajduje się w obszarze jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 63 (PLGW200063) – region wodny Środkowej Wisły.

Rys.3 (po lewej)
JCWP w obszarze dorzecza Wisły,
 źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów
 z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016
 poz. 1911 z późn. zm.)

Rys.4 (na górze)
Granice JCWPd nr 63
 źródło:
<http://www.psh.gov.pl/publikacje/jcwpd>

Miasto Skierniewice według podziału na 172 jednolite części wód podziemnych położone jest na obszarze jednej JCWPd (Jednolite Części Wód Podziemnych). Biorąc pod uwagę ten podział miasto Skierniewice występuje na JCWPd nr 63, kod JCWPd: GW200063. Struktura JCWPd 63 jest złożona z siedmiu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami słabo przepuszczalnymi lub lokalnie pozostającymi w więzi hydraulicznej. Obszar ten nie jest obiektem zamkniętym, oznacza to, że zasoby wodne wymieniają się pomiędzy innymi jednostkami. Poziom wód podziemnych jest wysoko położony – 0m - 126m, co powoduje duży wpływ wody powierzchniowej i jej zanieczyszczeń na jakość wód podziemnych.

Zgodnie z art. 38e ust. 1 ustawy – Prawo wodne celem środowiskowym dla Jednolitych Części Wód Podziemnych jest:

- 1) zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- 2) zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- 3) ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Prowadzony monitoring jakości wód podziemnych w zakresie oceny Jednolitych części wód podziemnych wskazuje, iż stan ilościowy i stan chemiczny tego obszaru jest dobry.

W wodach podziemnych występują jedynie typowe przekroczenia w zawartości żelaza i manganu, więc woda przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest uzdatnianiu polegającym głównie na napowietrzaniu i filtrowaniu. Wszystkie parametry wody uzdatnionej zgodne są z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Cały obszar miasta Skierniewice znajduje się w obrębie południowej części geotermalnego subbasenu grudziądzko - warszawskiego. Na terenie miasta stwierdzono występowanie wód geotermalnych o temperaturze ok. 680C. Do bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce wpisano złożę wód termalnych „Skierniewice”.

Wykorzystanie wód termalnych w rejonie Skierniewic możliwe jest w systemie dubletu otworów - otwór eksploatacyjny i otwór chłonny GT-1 i GT-2. Znajdują się one na

północnych obrzeżach miasta, w sąsiedztwie ulic: Sobieskiego i Rybickiego. Odległość między tymi odwiertami wynosi ok. 1 km. Odwierty zlokalizowane są na terenach rolniczych stanowiących własność Skarbu Państwa. W bezpośrednim otoczeniu odwiertów znajdują się: tereny rolnicze otwarte i z uprawami pod osłonami, tereny z zabudową produkcyjną i usługową, tereny z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (osiedle „Mazowiecka”).

Odwierty wód geotermalnych od wschodniej granicy obszaru opracowania znajdują się w odległości ok. 2,2 km, w linii prostej.

Dotychczas nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych, podobnie jak nie określono granic obszaru górniczego i terenu górniczego dla tej kopaliny.

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrologicznym (według podziału hydroregionalnego Polski, stosowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie) teren miasta położony jest w południowo - zachodnim krańcu Regionu Południowo-mazowieckiego, położonego w zachodniej części Makroregionu Wschodniego Niżu Polskiego.

Ponadto miasto zlokalizowane w centralnej części Polski znajduje się w granicach ekoregionu Równiny Centralne. Ta część kraju charakteryzuje się typem krajobrazu nizinnego, z dominującą ilością potoków nizinnych - piaszczystych. Miasto znajduje się w dorzeczu Wisły, który oprócz dorzecza rzeki Wisły, obejmuje 13 dorzecza rzek uchodzących bezpośrednio do Morza Bałtyckiego: Słupi, Łupawy i Łeby, oraz rzek zasilających Zalew Wiślany, m.in. Pasłęki, Baudy i Elbląga. Podzielony jest na siedem regionów wodnych:

- region wodny Małej Wisły (RZGW Gliwice),
- region wodny Górnej-Zachodniej Wisły (RZGW Kraków),
- region wodny Górnej-Wschodniej Wisły (RZGW Rzeszów),
- region wodny Narwi (RZGW Białystok),
- region wodny Bugu (RZGW Lublin),
- region wodny Środkowej Wisły (RZGW Warszawa),
- region wodny Dolnej Wisły (RZGW Gdańsk).

Miasto Skierniewice leży w Regionie Wodnym Środkowej Wisły. Zgodnie z drugą aktualizacją Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (2022-2027), w nowym układzie planistycznym region ten zajmuje powierzchnię ok. 47 249 km². Obejmuje zlewnię rzeki Wisły od ujścia Sanny do miejscowości Włocławek. Główną rzeką regionu wodnego jest Wisła. Do największych prawobrzeżnych dopływów Wisły w tym regionie należą: Wkra, Świder, Skrwa, a lewobrzeżnych: Kamienna, Iłżanka, Radomka, Pilica i Bzura.

W jego granicach wyznaczono:

- 398 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzecznych, z czego 350 ma status naturalnych części wód, 4 ma status sztucznych części wód, 44 ma status silnie zmienionych części wód,
- 5 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Zbiornikowych, z czego 5 ma status silnie zmienionych części wód,
- 21 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Jeziornych, z czego 20 ma status naturalnych części wód, 1 ma status silnie zmienionych części wód.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) są jednostkami hydrogeologicznymi, które zostały wyodrębnione na podstawie systemów krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego.

Przez teren miasta prowadzą trzy działy wodne III-go rzędu pomiędzy zlewniami rzek: Rawki, Łupi i Pisi – Zwierzyniec. Te trzy naturalne cieki wodne stanowią podstawowy układ hydrograficzny miasta. Ich przebiegi zachowują kierunek: południe na północny-zachód. Rzeki te są prawobrzeżnymi dopływami Bzury. Uzupełnieniem rzek są liczne cieki bezimienne - głównie rowy melioracyjne i zbiornik retencyjny „Zadębie” zasilany przepływowo przez rzekę Łupię.

Całkowita długość rzeki Łupi wynosi 50 km, z czego w Skierniewicach płynie na odcinku 7 km. W środkowym biegu tej rzeki utworzono zbiornik retencyjny pod nazwą „Zalew Zadębie”. Utworzony na rzece sztuczny zbiornik jest zbiornikiem przepływowym o długości

2,09 km , przy normalnym poziomie piętrzenia na rzędnej 121,0 m n.p.m. Funkcjonowanie zbiornika ogranicza do minimum zagrożenie powodziowe. Rzeka wraz z dopływami i rowami melioracyjnymi odbiera wody powierzchniowe z 2/3 powierzchni miasta. Dla terenów przyrzecznych ważne jest funkcjonowanie doliny rzeki, która zbiera wody powierzchniowe. W terenach zurbanizowanych (również w obszarze opracowania) wody opadowe zbierane są w system kanalizacji deszczowej i odprowadzane do rzeki Łupi.

Poczynione przekształcenia w dolinie rzeki Łupi - budowa zbiornika retencyjnego zajmującego niemal 1/3 długości miejskiego odcinka rzeki i zwarta zabudowa terenów przyrzecznych, wykluczają podejmowanie działań ochronnych ukierunkowanych wyłącznie na zachowanie lub przywrócenie walorów naturalnych dolinie tej rzeki. Zasada racjonalnej gospodarki zasobami przyrodniczymi w odniesieniu do doliny Łupi, może przejawiać się w formie działań polegających na powiększaniu terenów zieleni miejskiej na wszystkie odcinki doliny, które znalazły się wskutek postępujących procesów urbanizacyjnych, w obrębie zabudowy miejskiej (w system terenów zieleni miejskiej, wzajemnie powiązanych). Dolina rzeki Łupi-Skierniewki funkcjonuje jako ważny element w regionalnym systemie ciągów ekologicznych.

W południowo-zachodniej części miasta, w naturalnej dolinie rzeki Łupi, w granicach objętych skarpami tarasu erozyjnego wybudowany został zbiornik pn. „Zadębie” o następujących parametrach:

- długość zbiornika: 2,1 km
- średnia głębokość: 2,15 m
- powierzchnia lustra wody: 25,7 ha

Z uwagi na ukształtowanie, wielkość doliny oraz funkcjonowanie zbiornika wodnego nie należy przewidywać zagrożenia powodzią dla istniejącej infrastruktury miejskiej.

Obiekt przeznaczony do celów rekreacyjno - sportowych i wypoczynkowych. Zalew wyposażony jest w nowoczesny tor regatowy (1000m x 54m). Koncepcja zagospodarowania strefy brzegowej zbiornika przewiduje wykorzystanie terenu po obu jego stronach -płaska, lewobrzeżna część doliny Łupi, na której zlokalizowane są dwie plaże miejskie z kąpieliskami i pomostami ma przeznaczenie głównie rekreacyjne, natomiast prawobrzeżna część doliny rzeki, z malowniczą skarpą oraz enklawami leśnymi ma służyć obsłudze imprez sportowych (planowane do realizacji Centrum Sportów Wodnych).

Uporzędkowany teren wzdłuż linii brzegowej, trasy spacerowo -rowerowe z miejscami do wypoczynku biernego, dwa kąpieliska z pomostami i piaszczystymi plażami, na których mogą się odbywać rozgrywki w plażowej piłce siatkowej. Uzbrojenie terenu: od strony osiedla Zadębie – sieć wodociągowa i kanalizacyjna, gaz ziemny, energia elektryczna, linia telefoniczna, od strony ul. Strobowskiej - wodociąg, energia elektryczna zapewnia możliwość odpowiedniego zagospodarowania terenu w sąsiedztwie zalewu. Przeznaczenie wg planu zagospodarowania przestrzennego: strefa przybrzeżna zbiornika to tereny zieleni i usług związanych z turystyką. Teren wokół zalewu jest przystosowany do prowadzenia plenerowych imprez miejskich zarówno sportowo-rekreacyjnych jak i kulturalnych. Z uwagi na ukształtowanie, wielkość doliny oraz funkcjonowanie zbiornika wodnego „Zadębie” nie należy przewidywać zagrożenia powodzią dla istniejącej infrastruktury miejskiej. Obecnie, nie planuje się budowy innych zbiorników wodnych.

Obszar opracowania znajduje się w znacznym oddaleniu od rzeki Łupi - Skierniewki (w odległości około 2 053 m w najbliższej położonym odcinku od zachodniej granicy obszaru opracowania) i od rzeki Rawki (w odległości około 4868 m w linii prostej na wschód). Nie przewiduje się oddziaływania obszaru opracowania na te rzeki oraz plany ich ochrony.

We wschodniej części miasta przepływa rzeka Rawka. Stanowi ona prawy, największy dopływ Bzury. Rzeka ma ok. 97 km długości, a jej dorzecze obejmuje obszar 1192 km² Rawka powstaje z połączenia dwóch cieków źródłowych znajdujących się ok. 5 km na wschód od Koluszek. Wpada do Bzury między Łowiczem a Sochaczewem. Średni przepływ rzeki przy ujściu wynosi ok. 5,3 m³/s, a maksymalna rozpiętość wahań stanów wód to 2,8 m. Rawka jest zachowaną w naturalnym stanie typową rzeką niziną średniej wielkości i dlatego koryto rzeki zostało objęte ochroną rezerwatową od źródeł aż do ujścia – rezerwat przyrody Rawka, ponadto chronione są fragmenty doliny i skarpy bardziej oddalone od obecnego koryta – rezerwaty Kopanicha i Ruda Chlebacz. Rzeka od Starej Rawy

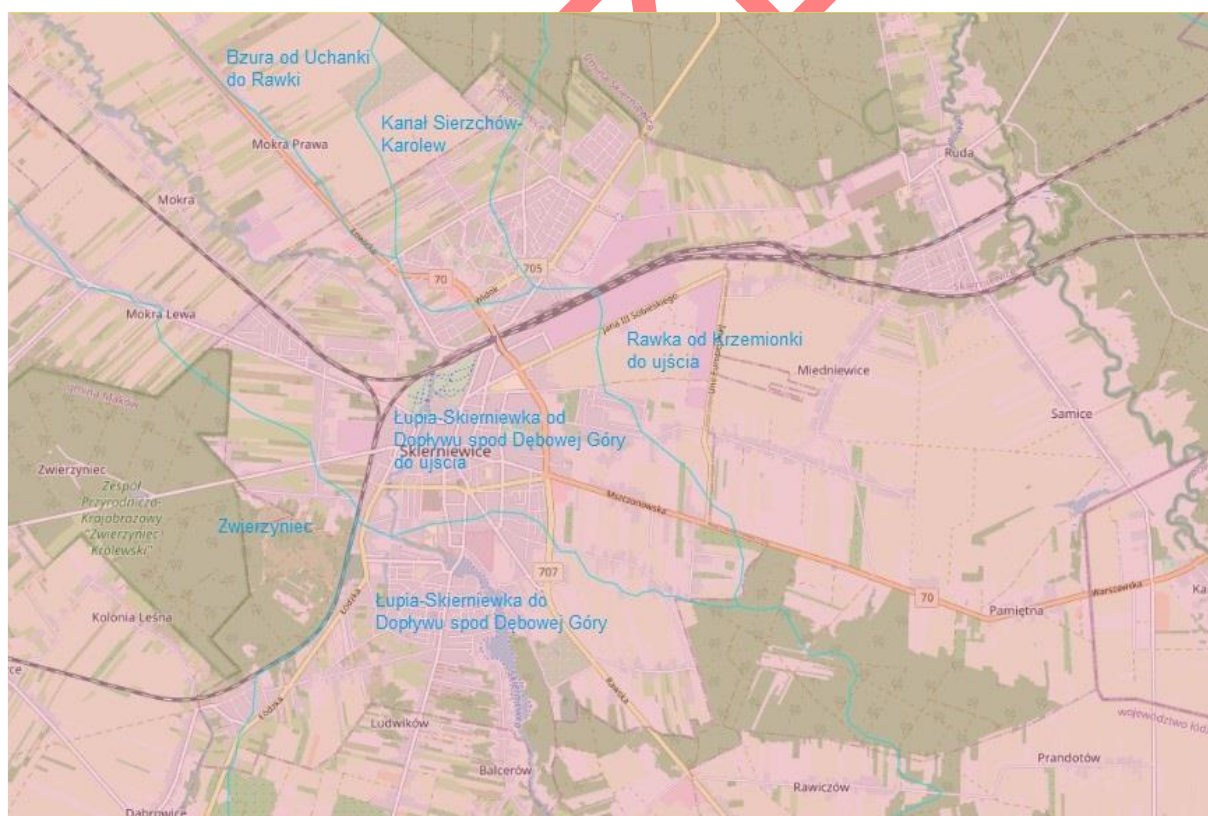
do Bolimowa płynie przez Bolimowski Park Krajobrazowy. Wzdłuż rzeki utworzono Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki”.

Obszar miasta Skierniewice swoimi granicami obejmuje następujące jednolite części wód powierzchniowych:

Tabela 1. Jednolite części wód powierzchniowych w obrębie miasta.

L.p	kod JCWP	nazwa JCWP	całk. pow. (km ²)	typ JCWP
1	RW200010272569	Zwierzyniec	148.86	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
2	RW2000112725899	Łupia-Skierniewka od Dopywu spod Dębowej Góry do ujścia	65.39	RzN - Rzeka nizinna
3	RW2000112725999	Bzura od Uchanki do Rawki	188.27	RzN - Rzeka nizinna
4	RW20001027259929	Kanał Sierzchów-Karolew	45.44	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
5	RW2000112726999	Rawka od Krzemionki do ujścia	307.62	RzN - Rzeka nizinna
6	RW2000102725879	Łupia-Skierniewka do Dopywu spod Dębowej Góry	283.32	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty

Rozmieszczenie wymienionych w powyższej tabeli poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych w granicach miasta przedstawiono na rysunku poniżej.

Rys. 5. Poglądowa mapa jednolitych części wód powierzchniowych w granicach miasta Skierniewice, źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/mapa>

Tabela 2. Charakterystyka JCWP, których zasięgi znajdują się w granicach miasta. Stan wód został oparty na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).

Nazwa JCWP	Stan	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu	Działania podstawowe (Jednostka odpowiedzialna za realizację)
Zwierzyniec	Ogólny –zły Ekologiczny – umiarkowany Chemiczny – poniżej dobrego	stan ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [fosfor ogólny, fosforany,, MMI]; pozostałe wskaźniki -II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylene(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa (WIOŚ w Łodzi)
Łupia-Skierniewka od Dopływu spod Dębowej Góry do ujścia	Ogólny –zły Ekologiczny – słaby Chemiczny – poniżej dobrego	stan ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylene(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników -stan dobry	zagrożona	Poprawa warunków dla obszarów chronionych (ZKP woj. Łódzkiego) Gospodarka ściekowa (gmina Skierniewica wiodąca aglomeracja)

Bzura od Uchanki do Rawki	Ogólny –zły Ekologiczny – umiarkowany Chemiczny – poniżej dobrego	stan ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników -stan dobry	zagrożona	Poprawa warunków dla obszarów chronionych (ZKP woj. Łódzkiego) Ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa (WIORiN Łódź, WIORiN Warszawa, WIOŚ w Łodzi, WIOŚ w Warszawie)
Kanał Sierzechów Karolew	Ogólny - zły Ekologiczny - umiarkowany Chemiczny - poniżej dobrego	stan ekologiczny: dobry, stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników stan dobry	zagrożona	Ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa (WIOŚ w Łodzi, WIORiN Łódź) Poprawa warunków dla obszarów chronionych (ZKP woj. Łódzkiego) Poprawa warunków hydromorfologicz nych rzek i potoków (KZGW; RZGW ZZ)
Rawka od Krzemionki do ujścia	Ogólny - zły Ekologiczny - umiarkowany Stan chemiczny - poniżej dobrego	stan ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)	zagrożona	Gospodarka ściekowa (gmina Gmina Miasto Rawa Mazowiecka (wiodąca w aglomeracji) Redukcja emisji i zrzutów substancji priorytetowych (RZGW Warszawa; ZZ w Łowiczu; WIOŚ w Łodzi, WIOŚ w Warszawie) Poprawa warunków dla obszarów chronionych

] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników stan dobry		(ZKP woj. Łódzkiego/ Właściciel, dzierzawca, posiadacz lub zarządca terenu/ Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem, dzierzawcą posiadaczem lub zarządcą terenu/ Regionalny Konservator Przyrody w Łodzi/ RDOŚ Łódź, RDOŚ Warszawa). Zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków (RDOŚ Łódź; RDOŚ Warszawa) Poprawa warunków hydromorfologicz nych rzek i potoków (RDOŚ Łódź, RDOŚ Warszawa, Regionalny Konservator Przyrody w Łodzi)
Łupia Skierniewka do dopływu spod Dębowej Góry	Ogólny - zły Ekologiczny - słaby Chemiczny - brak danych	Ogólny - zły Ekologiczny - słaby Chemiczny - brak danych	zagrożona	Gospodarka ściekowa (gm. Głuchów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Obszar niniejszego opracowania znajduje się w granicach JCWP – Kanał Sierzchów Karolew. W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oceniono stan ogólny tego obszaru JCWP jako zły, stan ekologiczny – umiarkowany, stan chemiczny - poniżej dobrego.

Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz poniżej stanu dobrego - dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w) oraz stanu dobrego dla pozostałych wskaźników. Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych oceniono, jako zagrożone.

Na terenie objętym opracowaniem ani w jego pobliżu nie znajdują się wody powierzchniowe. Na zachód od granic opracowania znajduje się dział wodny III rzędu rzeki

Rawki i Łupii. Wody opadowe spływają w kierunku północno-wschodnim wpadając docelowo do wód rzeki Rawki.

Obszar opracowania znajduje się poza zasięgiem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, o których mowa w art. 88d ust. 2, pkt 1 i 2 ustawy Prawo wodne, na podstawie map ryzyka powodziowego i map zagrożenia powodziowego, tj. w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie raz na sto lat ($Q=1\%$) i raz na 10 lat ($Q=10\%$) rzeki Rawki i Łupi, a także poza obszarem na którym prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat - poza obszarem na którym istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego ($Q = 0,2 \%$). Zgodnie z powyższym nie zachodzi potrzeba uwzględnienia w projekcie planu ustaleń dotyczących zakazów i ograniczeń w użytkowaniu przedmiotowych obszarów, jakie obowiązują na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z art. 88 l ust. 1 ustawy Prawo wodne.

5. Warunki glebowe

W obrębie obszaru opracowania występują gleby bielcowe i brunatne. Są to gleby wytworzone z piasków – całkowite o lekkim lub bardzo lekkim składzie mechanicznym. Podścielone piaskiem luźnym. Dość ubogie w składniki pokarmowe. Okresowo za suche, klasa V gruntów ornych.

Są to gleby orne słabe, zaliczone do 6-go kompleksu uprawowego – żytniego słabego przydatnego do uprawy żyta, łubiny, a w latach obfitujących w opady – ziemniaków i saradeli. Gleby nie chronione.

Przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1205), w zakresie zmiany przeznaczenia gruntów, nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne w granicach administracyjnych miast.

6. Zasoby naturalne (bioróżnorodność), walory krajobrazowe i ich ochrona prawna

Obszar objęty opracowaniem jest niezabudowany. Ze względu na średni stopień zurbanizowania obszaru objętego opracowaniem i terenów w sąsiedztwie, szata roślinna należy do elementów przekształconych. Roślinność rzeczywistą na tym obszarze stanowi roślinność ruderalna (zasiedlająca podłoże zmienione przez człowieka w środowisku miejskim).

Identyfikacji typów roślinności w obszarze opracowania dokonano w oparciu o klucz do identyfikacji zbiorowisk roślinnych, oparty na podstawie gatunków wskaźnikowych.

Wśród zbiorowisk terenów ruderalnych i zadeptanych występują zbiorowiska z klasy: *Artemisietea vulgaris* - nitrofilne zbiorowiska roślin wieloletnich na terenach ruderalnych. Pospolitymi roślinami ruderalnymi w analizowanym terenie są: bylica pospolita (*Artemisia vulgaris*) i wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare* L.), gatunki charakterystyczne dla zespołu Ass. *Artemisio-Tanacetum*. Ponadto perz właściwy (*Elymus repens*), ostrożeń polny (*Cirsium arvense*), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica* L.), nostryk wyniosły *Melilotus altissima* i szczaw tępolistny (*Rumex obtusifolius*), dziewanna drobnokwiatowa (*Verbascum thapsus* L.). W miejscach wydeptywanych – na ścieżkach – rozwijają się tzw. zbiorowiska dywanowe (spodzichy) z rzędu *Plantaginetalia majoris*. Tworzą je rośliny bardzo odporne na uszkodzenia mechaniczne, formujące niskie i ubogie gatunkowo murawy.

Ww. zbiorowiska nie należą do siedlisk zagrożonych w skali Europy, figurujących w załączniku I Dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa), ani gatunków rzadkich lub zagrożonych w skali kraju i regionu, zgodnie z Czerwoną listą roślin i grzybów Polski (Zarzycki i in. 2006).

Pod względem regionalizacji faunistycznej A.S. Kostrowickiego zawartej w Atlasie RP teren znajduje się w centralnej części Okręgu Środkowopolskiego i w centralnej części podokręgu Wielkopolsko - Podlaskiego.

W obrębie analizowanego terenu nie prowadzono obserwacji i nie dokonano inwentaryzacji występującej tam fauny. Biorąc pod uwagę znaczne przekształcenia antropogeniczne należy spodziewać się, że istniejąca na terenie fauna może być zróżnicowana. Uwzględniając charakter terenu poddanego analizie i sąsiedztwo z terenami

zabudowy mieszkaniowej można domniemywać, że występujące tam gatunki zwierząt związane są z osiedlami ludzkimi. W związku ze specyficznym charakterem ekosystemu, miasto zasiedlane jest przez gatunki zwierząt charakterystyczne dla ekosystemów zlokalizowanych głównie na terenach podmiejskich.

Niektóre z ww. zwierząt w poszukiwaniu pokarmu, kryjówek czy miejsc rozrodu podążają nawet do centrów miast. Natrafiając na odpowiednie warunki siedliskowe rozmnażają się i tworzą lokalne populacje na stałe bytujące na osiedlach domów jednorodzinnych.

Dla ptaków miasto jest niezwykle atrakcyjne ze względu na dostępność pożywienia. Spore znaczenie ma również bezpieczeństwo – w miastach jest zdecydowanie mniej drapieżników. Najczęstszymi ptasimi bywalcami miasta są: wróble i sikory, gołębie, kosy, szpaki, jerzyki, zięby oraz niektóre krukowate. Na omawianym obszarze nie stwierdzono występowania rzadkich i zagrożonych owadów, ani udokumentowanych stanowisk płazów, gadów i ssaków.

7. Surowce mineralne

Cały obszar miasta Skierniewice znajduje się w obrębie południowej części geotermalnego subbasenu grudziądzko - warszawskiego. Na terenie miasta stwierdzono występowanie wód geotermalnych o temperaturze ok. 68°C. Do bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wpisano złoża wód termalnych „Skierniewice GT-1 i GT-2”.

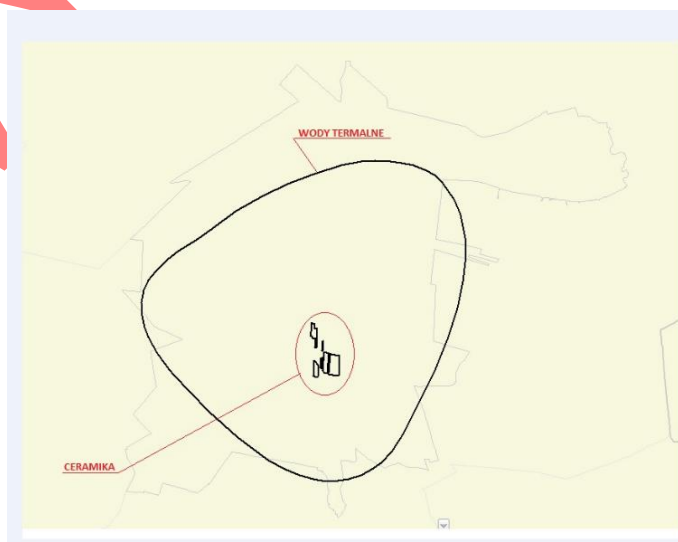
W odległości kilku kilometrów na południowy – zachód od obszaru opracowania znajduje się złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej. Obecnie eksploatacja tego złoża jest zaniechana.

Wykorzystanie wód termalnych w rejonie Skierniewic możliwe jest w systemie dubletu otworów - otwór eksploatacyjny i otwór chłonny GT-1 i GT-2. Znajdują się one we wschodnich obrzeżach miasta, w sąsiedztwie ulic: Sobieskiego i Rybickiego. Odległość między tymi odwiertami wynosi ok. 1 km. Odwierty zlokalizowane są na terenach rolniczych stanowiących własność Skarbu Państwa. W bezpośrednim otoczeniu odwiertów znajdują się: tereny rolnicze otwarte i z uprawami pod osłonami, tereny z zabudową produkcyjną i usługową, tereny z zabudową mieszkaniową jednorodziną (osiedle „Mazowiecka”).

Odwierty wód geotermalnych od wschodniej granicy obszaru opracowania znajdują się w odległości ok. 1900 – 2000 m w linii prostej w kierunku na wschód.

Dotychczas nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych, podobnie jak nie określono granic obszaru górniczego i terenu górniczego dla tej kopaliny.

W odległości kilku kilometrów od obszaru opracowania w kierunku na wschód znajdują się zasoby surowców ilastych ceramiki budowlanej (kod złoża w systemie MIDAS: IB 3207). Poniżej na mapie poglądowej przedstawiono zarysy przedmiotowych złóż występujących na terenie miasta.

Rys. 6. Mapa poglądowa z konturem złóż: wód termalnych oraz surowców ilastych i ceramiki budowlanej.

Tabela 3. Charakterystyka złoża wód termalnych

Nazwa parametru	Min	Maks	Średnia	Jedn.	Uwagi
mineralizacja ogólna	101.000	105.000		g/dm ³	otwór GT-1
mineralizacja ogólna	110.585	113.887		g/dm ³	otwór GT-2
pH			6.360	.	otwór GT-1
pH	6.420	6.720		.	otwór GT-2
radoczynność (zaw. Rn)	116.400	174.000		Bq/dm ³	otwór GT-1
temperatura wody			57.200	st. C	otwór GT-1
temperatura wody	56.100	56.100	56.100	st. C	otwór GT-2
twardość ogólna	11 000.500	11 675.500		mg CaCO ₃ /d	otwór GT-1
twardość ogólna	12 359.300	12 478.000		mg CaCO ₃ /d	otwór GT-2
zaw. Ca	3.618	3.722		g/dm ³	otwór GT-2
zaw. Ca	3.184	3.395		g/dm ³	otwór GT-1
zaw. Cl-	68 616.000	70 114.000		mg/dm ³	otwór GT-2
zaw. Cl-	62 918.000	63 124.000		mg/dm ³	otwór GT-1
zaw. F-	10.500	12.000		mg/dm ³	otwór GT-1
zaw. Na+	33 360.000	35 820.000		mg/dm ³	otwór GT-1
zaw. Na+	36 140.000	38 000.000		mg/dm ³	otwór GT-2
zaw. S ²⁻	1.100	2.350		mg/dm ³	otwór GT-1

Nazwa parametru	Min	Maks	Średnia	Jedn.	Uwagi
mineralizacja ogólna	101.000	105.000		g/dm ³	otwór GT-1
mineralizacja ogólna	110.585	113.887		g/dm ³	otwór GT-2
pH			6.360	.	otwór GT-1
pH	6.420	6.720		.	otwór GT-2
radoczynność (zaw. Rn)	116.400	174.000		Bq/dm ³	otwór GT-1
temperatura wody			57.200	st. C	otwór GT-1
temperatura wody	56.100	56.100	56.100	st. C	otwór GT-2
twardość ogólna	11 000.500	11 675.500		mg CaCO ₃ /d	otwór GT-1
twardość ogólna	12 359.300	12 478.000		mg CaCO ₃ /d	otwór GT-2
zaw. Ca	3.618	3.722		g/dm ³	otwór GT-2
zaw. Ca	3.184	3.395		g/dm ³	otwór GT-1
zaw. Cl-	68 616.000	70 114.000		mg/dm ³	otwór GT-2
zaw. Cl-	62 918.000	63 124.000		mg/dm ³	otwór GT-1
zaw. F-	10.500	12.000		mg/dm ³	otwór GT-1
zaw. Na+	33 360.000	35 820.000		mg/dm ³	otwór GT-1
zaw. Na+	36 140.000	38 000.000		mg/dm ³	otwór GT-2
zaw. S ₂ -	1.100	2.350		mg/dm ³	otwór GT-1

Wg. karty informacyjnej złoża kopaliny stałej, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

ZESTAWIENIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I PRZEMYSŁOWYCH KOPALINY I PODTYPÓW KOPALINY W ZŁOŻU - stan zasobów kopaliny na: 2015-12-31

WODY TERMALNE

- nazwa złoża: Skierniewice GT-1, GT-2.

WODY TERMALNE

Zatwierdzone zasoby przemysłowe wg stanu na 2010-09-30

nr decyzji/zawiadomienia RŚV.7431.26.2014.BC

[m³/h]

	ZASOBY PRZEMYSŁOWE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Przemysłowe	86,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nieprzemysłowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

WODY TERMALNE Razem

Zatwierdzone zasoby przemysłowe wg stanu na 2010-09-30

nr decyzji/zawiadomienia RŚV.7431.26.2014.BC

[m3/h]

	ZASOBY PRZEMYSŁOWE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Przemysłowe	86,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nieprzemysłowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Karty informacyjne złóż wg. Państwowego Instytutu Geologiczno-Państwowego (Instytut Badawczy) – stan zasobów kopalin na 31.12. 2015 r.

SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ

- kod złoża w systemie MIDAS: IB 3207,
- nazwa złoża: Skierniewice.

Z karty informacyjnej złoża kopaliny stałej (ceramiki budowlanej) wynika:

1. powierzchnia udokumentowanego złoża -14 137 ha,
2. głębokość złoża - od 6,0 do 8,0 m,
3. stratygrafia spągu kopaliny: czwartorzęd – plejstocen,
4. stratygrafia stropu kopaliny: czwartorzęd – plejstocen,
5. podtyp kopaliny: glina (średnia zawartość siarczanów rozpuszczonych w wodzie SO₄ – 0,200 %,
6. ilość pokładów: 1,
7. grubość nakładu - od 0,200 m do 0,400 m, średnia 0,300 m,
8. miąższość złoża – od 0,800 m do 2, 780 m, średnia 1,80 m,
9. głębokość spągu – średnia 2,100 m,
10. średni stosunek grubości nakładu do miąższości złoża – 0,200.

Zestawienie zasobów geologicznych i przemysłowych kopaliny i podtypów kopaliny w złożu - stan zasobów kopaliny na: 2015-12-31

GLINA

Zatwierdzone zasoby geologiczne wg stanu na 1956-09-10

nr decyzji/zawiadomienia KARTA REJESTRACYJNA

[tys. m³]

	ZASOBY GEOLOGICZNE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Bilansowe	0,00	80,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozabilansowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Brak zasobów przemysłowych

SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ Razem

Zatwierdzone zasoby geologiczne wg stanu na 1956-09-10

nr decyzji/zawiadomienia KARTA REJESTRACYJNA

[tys. m³]

	ZASOBY GEOLOGICZNE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Bilansowe	0,00	80,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozabilansowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Brak zasobów przemysłowych

Nadzór górniczy pełni Okręgowy Urząd Górniczy – Kielce. Obecnie eksploatacja złoża jest zaniechana.

8. Zagrożenia poważnymi awariami

O zaklasyfikowaniu danego zakładu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej decyduje ilość substancji niebezpiecznych znajdujących się w danym zakładzie. W zależności od kategorii i ilości substancji niebezpiecznych, zakłady przemysłowe stwarzające ryzyko wystąpienia awarii podzielone są na dwie grupy:

- zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR),
- zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR).

Szczegółowe kryteria zaklasyfikowania zakładu do jednej z ww. kategorii określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 stycznia 2016 roku w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie miasta Skierniewice szczególnie dużym zagrożeniem pożarowym i wybuchowym może być:

- zakład przetwórstwa owoców i warzyw „Polski Ogród” (zakład posiada instalacje chłodnicze amoniakalne),
- zakład „Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej” (zakład posiada instalacje chłodnicze amoniakalne),
- rozlewnia gazu „SKIERGAZ” – Mokra Lewa – 2 zbiorniki po 150 m³ z gazem propanbutan,
- stacje paliw ze zbiornikami oleju napędowego i benzyny,
- rurociągi przesyłowe gazu ziemnego wysokiego ciśnienia: Skierniewice Płn–Chrzęszczonowice, Skierniewice Płd - Chrzęszczonowice, Skierniewice – Łowicz.

W mieście, rozpatrując potencjalne zagrożenia dla środowiska należy wziąć pod uwagę zagrożenia pożarowe, zagrożenia związane ze skutkami innych klęsk żywiołowych takich jak huragany, śnieżyce itp. oraz zagrożenia związane z transportem niebezpiecznych środków chemicznych i toksycznych środków przemysłowych.

Przez teren miasta odbywa się w razie potrzeby drogowy i kolejowy przewóz substancji niebezpiecznych. Pojazdy takie kierowane drogami, na których nie ma zakazów wjazdu pojazdów z ładunkami niebezpiecznymi.

9. Zagrożenia środowiska i problemy jego ochrony

Opisane wyżej uwarunkowania przyrodnicze oraz dotychczasowy stan zagospodarowania obszaru planu i najbliższego otoczenia, każą przypuszczać, że nie występują istotne zagrożenia dla funkcjonowania środowiska tego rejonu. Stan środowiska jest na ogół zadowalający, co wynika z położenia obszaru niemal w peryferyjnej, części miasta. W obrębie omawianego obszaru i w jego sąsiedztwie, nie występują obiekty o uciążliwym oddziaływaniu, mającym wymiar ponadlokalny. Trzeba jednak mieć na uwadze, że stan niektórych elementów środowiska na danym obszarze, zależy od intensywności oddziaływania źródeł uciążliwości umiejscowionych odległe lub skumulowanego

oddziaływania tych źródeł. W obrębie obszaru opracowania nie stwierdza się tego typu oddziaływań.

Szczególnie istotne problemy z zakresu ochrony środowiska, które mają znaczenie dla funkcjonowania środowiska nie tylko na obszarze planu, ale i całego miasta wiążą się z utrzymaniem właściwego stanu czystości powietrza.

Skierniewice należą do łódzkiej strefy oceny jakości powietrza. Spośród istniejących w 2020 roku na terenie województwa 26 stacji pomiarowych, do oceny zakwalifikowano 25 stacji pomiarowych (w tym 98 stanowisk pomiarowych). Na terenie miasta Skierniewice zlokalizowane są 3 czujniki jakości powietrza firmy Airly (www.airly.eu). Mierzą one w czasie rzeczywistym stężenie pyłów zawieszonych PM1, PM2.5 oraz PM10 i najważniejsze parametry pogodowe dając informację o jakości powietrza na terenie miasta. Prowadzą również nadzór nad procesem instalacji, kalibracji z państwowymi stacjami. Czujniki znajdują się na terenie WORD ul. S. Kaczyńskiego, Wojewódzki Szpital Zespolony ul. Jana III Sobieskiego, Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, ul. S. Batorego.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie łódzkim w tym i w Skierniewicach jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa – w tym głównie pył PM10, pył PM2,5 i benzo(a)piren), z komunikacji (emisja liniowa – w tym głównie tlenki azotu) oraz z energetyki zawodowej (emisja punktowa – w tym głównie tlenki siarki i tlenki azotu).

Znaczący udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma ich napływ z pozostałego obszaru Polski.

Głównym lokalnym źródłem zanieczyszczeń jest emisja z domów ogrzewanych indywidualnie oraz, na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu, emisja komunikacyjna. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się opon pojazdów, hamulców, nawierzchni jezdni oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Tlenki azotu są natomiast emitowane w wyniku spalania paliw. Emisja ze wspomnianego źródła jest uciążliwa dla ludności ze względu na bardzo niską wysokość, na której do niej dochodzi (ok. 0,5 m nad powierzchnią terenu). Wspomniane źródła decydują o wielkości emisji większości zanieczyszczeń powietrza.

Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa łódzkiego (głównie energetyka zawodowa) ze względu na dużą wysokość emitorów, w znacznym stopniu eksportuje zanieczyszczenia poza granice województwa. Zakłady przemysłowe o istotnej emisji nieorganizowanej lub emitowanej poprzez niskie emitory mogą bezpośrednio wpływać na jakość powietrza w ich sąsiedztwie.

To one wpływają na strukturę emisji, która jest pochodną struktury zużycia i jakości paliw. Ponieważ podstawowym źródłem energii pierwotnej jest węgiel, to właśnie to paliwo wpływa w największym stopniu na wielkość i rodzaj emitowanych zanieczyszczeń, a tym samym stan zanieczyszczenia powietrza.

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla SO₂ dokonano dla dwóch parametrów: stężeń 1-godzinnych i 24-godzinnych. W 2022 r. na terenie stref województwa łódzkiego w tym i dla Skierniewic) nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla dwutlenku siarki poziomów dopuszczalnych, zarówno poziomu 1-godzinnego, jak i 24-godzinnego. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.

W przypadku SO₂ występują duże różnice sezonowe w rejestrowanych stężeniach, co wskazuje na znaczny wpływ emisji tego zanieczyszczenia z procesów spalania paliw dla celów grzewczych (emisja niska). Stacje zlokalizowane na terenach miejskich wykazały średnio 50% wzrost stężeń SO₂ w sezonie grzewczym w stosunku do pory letniej.

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla NO₂ dokonano w odniesieniu do dwóch parametrów: poziomu dopuszczalnego 1-godzinnego i poziomu dopuszczalnego średniorocznego. W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu 1-godzinnego i średniorocznego dwutlenku azotu. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.

Emisja komunikacyjna NO₂ stała się na wielu obszarach emisją dominującą. Ze względu na wzrastającą każdego roku liczbę pojazdów samochodowych, wpływ emisji komunikacyjnej na jakość powietrza jest z roku na rok coraz większy.

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla CO dokonano w odniesieniu do jednego parametru: maksymalnej wartości średniej 8-godzinnej w ciągu roku. W roku 2022, jak i w latach ubiegłych, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu tlenku węgla. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.

W przypadku tlenku węgla najwyższy poziom tego zanieczyszczenia występował w sezonie grzewczym.

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla benzenu dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: poziomu dopuszczalnego średniego rocznego. W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu średniego rocznego benzenu. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla ozonu dokonuje się w odniesieniu do dwóch parametrów: poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego.

W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń poziomu docelowego ozonu (obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A).

Stwierdzono natomiast przekroczenie poziomu celu długoterminowego (obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy D2).

Ozon jest zanieczyszczeniem wielkoobszarowym. Powstawanie ozonu jest ściśle uzależnione od warunków meteorologicznych. W odróżnieniu od innych zanieczyszczeń gazowych czy pyłowych, w przypadku ozonu na przestrzeni ostatnich 10 lat nie zaobserwowano trendu spadkowego stężeń. Mierzone wartości utrzymywały się na podobnym poziomie. W latach pomiarowych z gorącym i suchym okresem wiosenno-letnim notowano wysokie wartości danego zanieczyszczenia. Z kolei w latach z umiarkowanymi temperaturami, dużym zachmurzeniem i opadami w okresie wiosenno-letnim wartości ozonu malały. Jako przyczynę przekroczeń poziomu celu długoterminowego wskazuje się występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursorzy ozonu z terenów zurbanizowanych województwa i spoza granic strefy.

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla pyłu zawieszonego PM10 dokonuje się w odniesieniu do dwóch parametrów: poziomu dopuszczalnego średniorocznego i poziomu dopuszczalnego średniodobowego.

W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu średniorocznego. Stwierdzono natomiast przekroczenie poziomu dopuszczalnego średniodobowego na 9 stanowiskach. Podstawą oceny były wyniki pomiarów z 24 stanowisk pomiarowych automatycznych i manualnych w tym i w Skierniewicach.

W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu średniorocznego poza 9 stanowiskami. W Skierniewicach nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu średniorocznego.

W roku 2022 doszło do przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego $D_{24h}=50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pyłu zawieszonego PM10 na 9 stanowiskach spośród 24 wziętych do oceny.

Nie doszło do przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego $Da=40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Główną przyczyną przekroczenia poziomu dopuszczalnego była nadmierna emisja niska (powierzchniowa) z dużych obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej, niepodłączonej do sieci ciepłnej, spowodowana opalaniem węglem kamiennym. Oprócz wzrostu wielkości emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w okresie grzewczym, dodatkową przyczyną wzrostu stężenia pyłu w powietrzu były występujące niekorzystne warunki meteorologiczne na danym terenie, sprzyjające koncentracji emitowanych substancji (inwersja termiczna w przygruntowych warstwach atmosfery, mała prędkość wiatru). Inwersja termiczna jest szczególnie uciążliwym zjawiskiem dla jakości powietrza na obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej, gdzie występuje emisja niska z palenisk domowych.

Podobnie jak w latach poprzednich, kiedy widoczna była poprawa jakości powietrza (głównie lata 2018-2020), również w roku 2022 na większości stanowisk pomiarowych stężenie pyłu zawieszonego PM10 nie przekroczyło poziomu dopuszczalnego D_{24h} .

Wartość średnia roczna na większości stanowisk zbliżyła się jedynie do poziomu $30\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tj. 75% poziomu dopuszczalnego $\text{Da}=40\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Jako główną przyczynę przekroczeń poziomu dopuszczalnego wskazuje się oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków.

- Stężeniem kryterialnym w ocenie zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym $\text{PM}_{2,5}$ jest średnioroczny poziom dopuszczalny.

W 2022 r. w odniesieniu do średniorocznego poziomu dopuszczalnego ($20\mu\text{g}/\text{m}^3$) przekroczenia zarejestrowano na obszarze strefy łódzkiej (klasa C1). Na obszarze strefy aglomeracja łódzka nie stwierdzono przekroczeń fazy II (klasa A1).

Problem wysokich stężeń pyłu zawieszzonego $\text{PM}_{2,5}$ dotyczy obszarów zabudowanych, z dominującą emisją powierzchniową. To właśnie ten rodzaj emisji (ogrzewanie budynków paliwem stałym – węglem i drewnem) przyczynia się do przekroczeń obowiązujących standardów pyłu zawieszzonego $\text{PM}_{2,5}$ (a także pyłu zawieszzonego PM_{10} i benzo(a)pirenu). Duże znaczenie ma również emisja komunikacyjna, wpływająca negatywnie na jakość powietrza wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu. Stanowi ona coraz poważniejszy problem ze względu na stale rosnącą liczbę pojazdów.

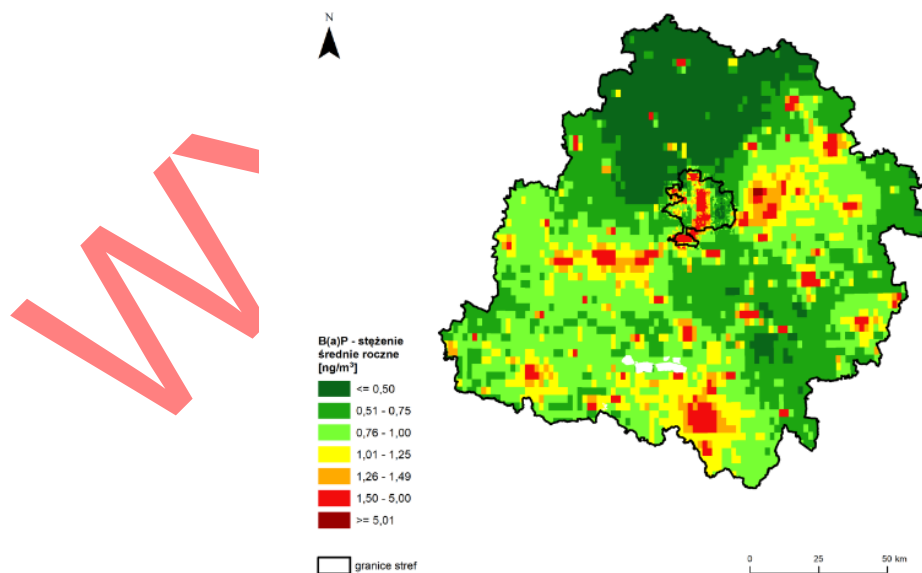
Trend spadkowy stężeń pyłu zawieszzonego $\text{PM}_{2,5}$ widoczny jest od 2018 r. Jedynie w roku 2021 ze względu na panujące niesprzyjające warunki meteorologiczne, trend był powstrzymany.

Osiągnięcie celu, aby na obszarze całego województwa nie dochodziło do przekroczeń wartości $\text{Da}=20\mu\text{g}/\text{m}^3$ (faza II), jest na razie trudne do realizacji. Warunki meteorologiczne panujące w okresie jesienno-zimowym mają nadal bardzo duży wpływ na wielkość emisji pyłu do powietrza

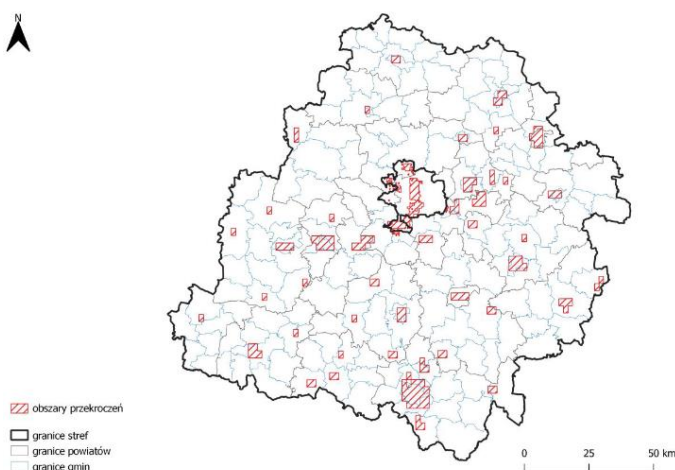
Jako główną przyczynę przekroczeń poziomu dopuszczalnego wskazuje się oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków.

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM_{10} dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: poziomu docelowego.

Na 19 stanowiskach stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego (wartość średnia roczna). Tylko na 1 stanowisku nie doszło do przekroczenia ww. poziomu docelowego. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy C.

Rys. 7. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM_{10} w województwie łódzkim w 2022 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2022 wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

Rys. 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie łódzkim w 2022 roku [źródło: GIOŚ]

Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na potrzeby oceny za 2022 rok pod kątem ochrony zdrowia ludzi dla Skierniewic [źródło: GIOŚ]

Kod strefy	Nazwa strefy	Kod stacji	Nazwa stacji	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia Sa [ng/m ³]
PL1002	strefa łódzka	LdSkierKonop	Skierniewice, ul. Konopnickiej	man.	98	3

W 2022 r. stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 mierzone w Skierniewicach wynosi 3 ng/m³. Jest to nadal powyżej wyznaczonego poziomu docelowego,

- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla niklu w pyłe zawieszonym PM10 dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: poziomu docelowego. W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń poziomu docelowego niklu. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.
- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla kadmu w pyłe zawieszonym PM10 dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: poziomu docelowego. W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń poziomu docelowego kadmu. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.
- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla arsenu w pyłe zawieszonym PM10 dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: poziomu docelowego. W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń poziomu docelowego arsenu. Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.
- W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla ołowiu w pyłe zawieszonym PM10 dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: dopuszczalnego poziomu średniego rocznego.

W 2022 r. nie zanotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego:

- niklu,
 - kadmu,
 - arsenu
 - ołowiu
- w pyłe zawieszonym PM 10.

Obie strefy zostały zakwalifikowane do klasy A.

Podstawą oceny dla ww. zanieczyszczeń były wyniki pomiarów z 3 stanowisk pomiarów manualnych.

Na podstawie klasyfikacji stref województwa łódzkiego za rok 2022 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla obu stref oceny jakości powietrza w województwie:

- aglomeracja łódzka – do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (24h) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10,

- strefa łódzka – do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych: pyłu zawieszonego PM10 (24h) i pyłu zawieszonego PM2,5 (faza II) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

We wszystkich strefach został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Na przeważającym obszarze województwa łódzkiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, kadm, arsen i nikiel.

Największym problemem w skali województwa łódzkiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Zaznaczyć jednak trzeba, że w porównaniu z rokiem 2021 obszar przekroczeń uległ zdecydowanemu zmniejszeniu – o ponad 40%

W ostatnich latach można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 rejestrowane w sezonie grzewczym pozostają istotnym problemem. Nie dochodzi już do przekroczenia poziomu dopuszczalnego średniorocznego. Na ok. 40% stanowisk dochodzi jednak do przekroczenia poziomu średniodobowego. Obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (24h) był mniejszy niż w 2021 r. o ok. 50%

Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała również przekroczenia w 2022 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 (20 µg/m³ – faza II) na obszarze strefy łódzkiej. W Skierniewicach nie zanotowano przekroczeń. W porównaniu z rokiem 2021 obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 miał powierzchnię mniejszą o ok. 70%.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi. W 2022 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego we wszystkich stanowiskach pomiarowych ozonu w województwie.

Obszar przekroczeń objął niemal całe województwo (97,7% powierzchni województwa).

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie łódzkiej stwierdzono w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego ozonu (99,5% powierzchni strefy).

Źródłem powyższych danych jest Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim raport wojewódzki za rok 2022 (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Przekroczenia dla Skierniewic

- poziom celu długoterminowego dla ozonu,
- poziom dopuszczalnego średniodobowego dla pyłu zawieszony PM10,
- dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10

Główną przyczyną przekroczenia poziomu docelowego B(a)P jak i PM10 jest nadmierna emisja niska (powierzchniowa) z obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej niepodłączonej do sieci ciepłej, spowodowana opalaniem węglem kamiennym. Oprócz emisji benzo(a)pirenu do powietrza, dodatkową przyczyną wzrostu stężenia tego zanieczyszczenia w powietrzu były występujące niekorzystne warunki meteorologiczne w okresie grzewczym (inwersja temperatury, mała prędkość wiatru).

Mierzone stężenia średnie roczne B(a)P jak i PM10 na przestrzeni ostatnich kilku lat wykazują trend spadkowy. Obecnie maksymalne stężenia średnie roczne nie przekraczają $4\text{ng}/\text{m}^3$, w większości przypadków są to $2\text{-}3\text{ng}/\text{m}^3$. W Skierniewicach ustalono na poziomie $3\text{ng}/\text{m}^3$. Jest to nadal powyżej wyznaczonego poziomu docelowego, nie mniej z każdym rokiem wartości mierzone na wszystkich stanowiskach maleją.

W rocznej ocenie jakości powietrza dla Strefy Łódzkiej (w tym i dla Skierniewic), z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla celów ochrony zdrowia, nie został przekroczony dopuszczalny poziom: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu.

Przekroczenia jakości powietrza w mieście Skierniewice głównie spowodowane są przez źródła emisyjne zlokalizowane w Skierniewicach, ale również przez źródła spoza miasta, z całej Strefy Łódzkiej (emisja napływowa). Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza w mieście jest tzw. emisja niska głównie z sektora budownictwa indywidualnego oraz komunalnego, emisja komunikacyjna z dróg, a także w niewielkim stopniu emisja punktowa z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta.

Na obszarze miasta znajdują się zakłady przemysłowe, które emitują zanieczyszczenia do powietrza, są to m.in. Energetyka Ciepła Sp. z o.o., Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Coveris Rigid Polska Sp. z o.o., Polski Ogród Oddział/Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego, ZIPO, FERROXCUBE, VEKA, AUSTROTHERM. Najbliżej, bo w odległości ok. 910 m w linii prostej w kierunku na południowy - wschód od obszaru opracowania znajduje się Polski Ogród Oddział/Zakład Przetwórstwa Owocowo - Warzywnego Spółka z O.O.

W obrębie obszaru opracowania i w jego sąsiedztwie funkcjonuje sieć gazowa. Przebiega ona w pasie drogowym ulic: Armii Krajowej, Działkowej i ulic osiedlowych. Większość budynków wykorzystuje gaz do celów grzewczych. Stąd należy przypuszczać, iż emisja toksycznych gazów emitowanych z palenisk domowych obszaru opracowania i terenów w sąsiedztwie jest niewielka.

Ze względu na lokalizację obszaru przy ulicach - przenoszących niewielki ruch drogowy emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych będzie nieznaczna. Brak stosownych pomiarów z zakresu emisji zanieczyszczeń nie pozwala na dokładniejszą ocenę.

Można przypuszczać natomiast, iż na terenie całego miasta (również i w obrębie obszaru opracowania) stężenie podstawowych zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu zawieszony będzie rosło w sezonie grzewczym.

Urząd Miasta w Skierniewicach aby chronić jakość powietrza wyznaczyło następujący program:

- ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez likwidację starych kotłów - poprzez podłączenie do sieci ciepłej lub zastosowanie ogrzewania elektrycznego lub poprzez zmianę paliwa, wymianę starych kotłów na nowe,
- ograniczenie zużycia produkowanej energii i ograniczenie emisji na obszarze przekroczeń przez termoizolację budynków,

- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła lub wykorzystania energii wiatru, które stanowiłyby uzupełniające źródła pozyskiwania energii cieplnej.

Można przypuszczać, iż jedyne obciążenie dla środowiska obszaru planu i terenów w sąsiedztwie może wywoływać ruch na ulicy Armii Krajowej, ulicy kanalizującej ruch samochodowy na kierunku do ulicy Marii Skłodowskiej-Curie i dalej w kierunku na Sochaczew lub w kierunku osiedla mieszkaniowego „Rawka”.

Brak pomiarów ruchu i emisji hałasu uniemożliwia precyzyjną ocenę ewentualnych uciążliwości.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z dnia 22 stycznia 2014 r., poz. 112) teren zabudowy usługowej nie jest hałasowo wrażliwy tzw. nie określono poziomów dopuszczalnego hałasu dla przedmiotowego terenu.

Potencjalnym zagrożeniem poważnymi awariami i wybuchem na terenie miasta mogą być:

- zakład przetwórstwa owoców i warzyw „Polski Ogród” (zakład posiada instalacje chłodnicze amoniakalne),
- zakład „Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej” (zakład posiada instalacje chłodnicze amoniakalne),
- rozlewnia gazu „SKIERGAZ” – Mokra Lewa – 2 zbiorniki po 150 m³ z gazem propanbutan,
- stacje paliw ze zbiornikami oleju napędowego i benzyny,
- rurociągi przesyłowe gazu ziemnego wysokiego ciśnienia: Skierniewice Płn-Chrząszczonowice, Skierniewice Płd - Chrząszczonowice, Skierniewice – Łowicz.

W mieście, rozpatrując potencjalne zagrożenia dla środowiska należy wziąć pod uwagę zagrożenia pożarowe, zagrożenia związane ze skutkami innych klęsk żywiołowych takich jak huragany, śnieżyce itp. oraz zagrożenia związane z transportem niebezpiecznych środków chemicznych i toksycznych środków przemysłowych. Najbliżej obszaru opracowania (w odległości ok. 910 m w linii prostej w kierunku na południowy-wschód) znajduje się Zakład przetwórstwa owoców i warzyw „Polski Ogród”.

Przez teren miasta odbywa się w razie potrzeby drogowy i kolejowy przewóz substancji niebezpiecznych. Pojazdy takie kierowane drogami, na których nie ma zakazów wjazdu pojazdów z ładunkami niebezpiecznymi.

W ostatnich latach na terenie miasta nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole ładunków niebezpiecznych realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby kontroluje policja.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska organy administracji, podmioty prowadzące zakłady oraz podmioty transportujące substancje niebezpieczne są obowiązane do ochrony środowiska przed awariami. Jednocześnie w razie wystąpienia awarii Wojewoda, poprzez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, podejmuje działania i zastosuje środki niezbędne do usunięcia awarii oraz jej skutków.

Obszar planu położony jest odległe od obszarów poddanych prawnej ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody (tj. Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i Bolimowsko-Radziejowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Zwierzyniec Królewski”, obszaru sieci Natura 2000 „Dolina Rawki”, rezerwatu przyrody rzeki Rawki). Sposób wykorzystania obszaru planu nie umniejsza walorów przyrodniczych w/wym. obszarów chronionych.

Biorąc pod uwagę opisane powyżej uwarunkowania środowiskowe oraz dotychczasowy stan zagospodarowania obszaru projektu planu miejscowego i najbliższego otoczenia można przypuszczać, że nie występują istotne zagrożenia dla funkcjonowania środowiska tego regionu.

III. USTALENIA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zakres opracowania zdeterminowany został głównie rodzajem zmian wprowadzonych projektem uchwały.

Projekt planu miejscowego obejmuje działkę o numerze ewidencyjnym 102/5, obręb 3, położoną w północnej części miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie ulicy Armii Krajowej i ulicy Działkowej. Działka ta jest niezabudowana. Działka od południa graniczy z ulicą Armii Krajowej. Jest to droga nr 1336E, kategorii powiatowej, klasy zbiorczej. Od wschodu graniczy z ulicą Działkową. Jest to droga kategorii gminnej, klasy dojazdowej.

Obszar objęty projektem planu zlokalizowany jest w granicach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalonego uchwałą Nr IX/97/2019 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 czerwca 2019 r. Działka położona jest w obrębie dwóch terenów oznaczonych na rysunku symbolami: 3.232.U. i 3.233.ZP.

Celem sporządzenia planu jest zmiana przeznaczenia terenu oznaczonego symbolem 3.233. ZP – „teren zieleni” w obrębie przedmiotowej działki na teren przeznaczony pod zabudowę usługową. Wyznaczony w obrębie działki „teren zieleni” z zakazem realizacji budynków i miejsc postojowych ogranicza możliwość realizacji budynku z wymaganym zapleczem służącym realizacji usługowej działalności gospodarczej. Działalność ta obejmuje pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych.

Projekt planu miejscowego składa się z części opisowej (tekst planu – uchwały Rady Miasta) oraz graficznej – (rysunku, jako załącznika do planu nr 1 w skali 1: 1000) dla całego obszaru objętego projektem planu. Ponadto zawiera:

- rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu planu, stanowiące załącznik numer 2,
- rozstrzygnięcie o sposobie realizacji i zasadach finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, które należą do zadań własnych gminy oraz zasadach ich finansowania, stanowiące załącznik numer 3,
- dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę stanowiące załącznik numer 4.

Z uwagi na uwarunkowania, na obszarze objętym planem nie określa się:

1. zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej,
2. granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa,
3. sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzenia i użytkowania terenów.

Zakres planu zgodny jest z art. 15 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie jest dokumentem właściwym do określenia szczegółowych rozwiązań i parametrów technicznych zainwestowania poszczególnych terenów funkcjonalnych. W planie zakłada się uwzględnienie przy realizacji poszczególnych inwestycji zapisów przepisów odrębnych.

W zakresie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustalono:

- w zakresie przeznaczenia:
przeznaczenie podstawowe – teren zabudowy usługowej;
przeznaczenie uzupełniające – sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.
- w zakresie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- wielkość nowo wydzielonych działek budowlanych – minimum 2 000,0 m², z wyłączeniem działek wydzielonych dla realizacji stacji transformatorowych w budynkach, dla których – minimum 40,0 m²,
- wielkość nowo wydzielonych działek budowlanych nie obowiązuje dla działek wydzielonych pod nowe drogi, pod poszerzenie dróg istniejących, pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz działek wydzielonych w celu powiększenia działki sąsiedniej,
- nakaz realizacji ściany budynku od strony terenu 3.224.U, jako ściany o powierzchni przeszklenia minimum 25% powierzchni ściany,
- nakaz stosowania przy realizacji elewacji szklanych oraz szklenia otworów wyłącznie szkła bezbarwnego lub w odcieniach szarości,
- wskaźniki zagospodarowania działek budowlanych w terenie:
- udział powierzchni zabudowy – maksimum 50 %,
- podziemna intensywność zabudowy:
 - minimum – 0,01,
 - maksimum – 2,5,
- nadziemna intensywność zabudowy:
 - minimum – 0,01,
 - maksimum – 1,5,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 30%;
- parametry kształtowania zabudowy:
 - wysokość zabudowy – maksimum 12,0 m,
 - dachy płaskie lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 35⁰.

W zakresie kształtowania zabudowy oraz lokalizacji obiektów i funkcji ustalono: zakaz realizacji obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są:

- instalacje do przetwarzania owoców, warzyw, ryb lub produktów pochodzenia zwierzęcego,
- instalacje do pakowania i puszkowania produktów roślinnych lub zwierzęcych,
- instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,

zakaz budowy obiektów budowlanych wykorzystywanych dla:

- przetwarzania, magazynowania i składowania odpadów w tym złomu i makulatury, niepochodzących z własnej działalności,
- demontażu zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych oraz przygotowania do ponownego użycia zużytego sprzętu oraz odpadów powstałych po demontażu zużytego sprzętu, w rozumieniu ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów, w rozumieniu ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- tartaków i stolarni,
- magazynów,
- baz transportowych,
- stacji paliw płynnych i stacji paliw gazu płynnego,
- warsztatów samochodowych, blacharskich i lakierniczych,

zakaz realizacji usług związanych z:

- demontażem pojazdów,
- składowaniem materiałów sypkich i paliw,
- handlem o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m²,

zakaz lokalizacji:

- tymczasowych obiektów budowlanych i nietrwale związanych z gruntem,
- wolnostojących masztów antenowych.

W projekcie planu w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej ustalono:

- wyposażenie terenów w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, a także przebudowę i rozbudowę istniejących sieci, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w zakresie zaopatrzenia w wodę z miejskiej sieci wodociągowej,
- nakaz lokalizacji hydrantów przeciwpożarowych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w zakresie odprowadzania ścieków - nakaz odprowadzania ścieków bytowych do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w zakresie odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, a w przypadku jej braku do ziemi przy zachowaniu przepisów odrębnych,
- zalecono stosowanie urządzeń umożliwiających wykorzystywanie wód na miejscu oraz stosowanie rozwiązań umożliwiających retencjonowanie nadmiaru wody przed ich odprowadzeniem do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej lub do ziemi, w zakresie usuwania odpadów – usuwanie odpadów na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
- w zakresie zaopatrzenia w ciepło – w oparciu o indywidualne lub zbiorcze źródła ciepła z preferowanym wykorzystaniem niskoemisyjnych paliw wytwarzających energię cieplną z energii elektrycznej, gazu ziemnego, lekkiego oleju opałowego oraz odnawialnych paliw i nośników energii, a także innych źródeł spełniające standardy energetyczno-ekologiczne,
- w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną – zasilanie z istniejącej lub projektowanej sieci niskiego napięcia,
- dopuszczenie stosowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o maksymalnej mocy 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych, dla których ustala się maksymalną moc 50 kW,
- dopuszcza się lokalizowanie inwestycji z zakresu łączności publicznej z zachowaniem możliwości zabudowy na warunkach określonych planem i zachowania przepisów odrębnych.

W projekcie planu w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasad kształtowania krajobrazu ustalono:

- obszar położony jest w granicach udokumentowanego złoża kopalin – „Wody Termalne”, w którym nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych,
- zakaz przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem przedsięwzięć dotyczących infrastruktury technicznej,
- zakaz lokalizacji usług związanych z:
 - odzyskiem, przetwarzaniem, magazynowaniem, kompostowaniem, unieszkodliwianiem lub utylizacją odpadów nie pochodzących z własnej działalności,
 - wyłaczaniem eksplozyjnym lub z użyciem procesu eksplozji, usytuowanych poza budynkami,
 - składowaniem odpadów, materiałów sypkich poza silosami, pojemnikami lub budynkami,
 - składowaniem paliw kopalnych oraz surowców wtórnych poza budynkami,
 - demontażem pojazdów oraz zbieraniem i przeładunkiem odpadów, złomu i makulatury,
 - obróbką drewna w postaci usług tartacznych i stolarskich,
 - lokalizacji myjni samochodowych, zakładów mechaniki pojazdowej, lakierni i wulkanizacji,
 - w zakresie ochrony powietrza nakaz stosowania do celów grzewczych bezemisyjnych lub niskoemisyjnych źródeł ciepła, spełniających wymagania standardów jakości powietrza,
 - w zakresie ochrony przed hałasem, w rozumieniu przepisów odrębnych - teren nie został zaliczony do rodzaju terenu o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku,

- nakaz wprowadzenia zieleni ozdobnej w sąsiedztwie stanowisk postojowych, w proporcji minimum 1 drzewo na 5 stanowisk postojowych.

W projekcie planu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony, jakości życia ustalono:

- usytuowanie budynków względem dróg publicznych wg nieprzekraczalnych linii zabudowy,
- ustalono wielkości minimalnej do zachowania powierzchni biologicznie czynnej,
- ustalono wielkości maksymalnej powierzchni zabudowy,
- ustalono, w celu ochrony powietrza preferencje dla zastosowania nie węglowych czynników grzewczych tzn. ogrzewanie obiektów paliwami o możliwie najniższym poziomie emisji substancji szkodliwych dla środowiska poprzez zaopatrzenie w energię ciepłą – z energii elektrycznej, gazu ziemnego, lekkiego oleju opałowego oraz odnawialnych paliw i nośników energii, a także innych źródeł spełniających standardy energetyczno-ekologiczne,
- ustalono, iż minimalny program wyposażenia terenów przeznaczonych pod zabudowę, obejmuje sieci i urządzenia: zaopatrzenia w wodę, zaopatrzenia w energię elektryczną, odprowadzenia i oczyszczania ścieków bytowych, telekomunikacyjne, innych mediów, niewymienionych powyżej pod warunkiem, że zachowane zostaną pozostałe ustalenia planu,
- zakaz przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem przedsięwzięć dotyczących infrastruktury technicznej.

IV. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU

W granicach obszaru opracowania i w najbliższym sąsiedztwie elementy środowiska takie jak: powietrze, środowisko wodno-gruntowe należą do przekształconych. Nie mniej jednak, pomimo tych przekształceń stanowią one zasadniczy element środowiska. Realizacja ustaleń planu ma prowadzić, jeśli nie do poprawy, to przynajmniej do nie pogarszania ich stanu. Służyć temu mają ustalenia projektu planu określające zasady gospodarowania w obrębie obszaru opracowania, zasady obsługi obszaru w zakresie infrastruktury technicznej oraz ustalenia dotyczące zachowania terenów przyrodniczo aktywnych.

Istniejące zainwestowanie nie jest związane z negatywnym oddziaływaniem na środowisko. W przypadku nie podejmowania działań inwestycyjnych stan środowiska nie uległby istotnym negatywnym przekształceniom. Należy przypuszczać, iż przy dotychczasowym użytkowaniu nie nastąpią znaczące zmiany w środowisku naturalnym, a te które będą występować stanowiąc będą dalszy proces urbanizacji terenu, bez większego wpływu na środowisko naturalne obszaru opracowania i terenów w sąsiedztwie.

V. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU PLANU

Ze względu na przynależność Polski do Unii Europejskiej, Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska, wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej.

Dokumentem nadrzędnym jest „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej” (Strategia z Göteborga), w której wśród siedmiu kluczowych wyzwań w sferze polityki gospodarczej, ekologicznej i społecznej znalazły się m.in.:

- ograniczanie zmian klimatu oraz promowanie czystszej energii,
- zapewnienie, by systemy transportowe odpowiadały wymogom ochrony środowiska oraz spełniały gospodarcze i społeczne potrzeby społeczeństwa,
- promowanie wysokiej jakości zdrowia publicznego,

– aktywne promowanie zrównoważonego rozwoju.

Na poziomie krajowym, strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych takich jak: Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030). Jest to jedna z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce oraz jedna z dziewięciu strategii, stanowiących fundament zarządzania rozwojem kraju.

W dokumencie tym wskazano m.in., że: „Budowa innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju jest wymogiem nowoczesnej polityki państwa. Zrównoważony rozwój oznacza stabilny wzrost gospodarczy powiązany z racjonalną gospodarką zasobami środowiskowymi i respektowaniem praw człowieka. To właśnie człowiek jest nadrzędną wartością w Polityce ekologicznej państwa poprzez koncentrację tematyczną na jakości życia, zdrowiu i dobrobycie Polaków, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony środowiska, zachowaniu różnorodności biologicznej i innych form materii ożywionej oraz nieożywionej”.

Rolą polityki ekologicznej jest więc zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego państwa. Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w odpowiednich strukturach zarządzania państwem na szczeblu krajowym, wojewódzkim i lokalnym oraz takim podziale kompetencji i zadań, który pozwoli na to, aby cele na każdym szczeblu były wyznaczane w oparciu o rozpoznanie potrzeb, zaś środki do ich osiągnięcia były dobierane z uwzględnieniem kryteriów efektywności ekologicznej i ekonomicznej. Kluczowa dla osiągnięcia celów polityki ekologicznej jest dodatkowo dbałość o kulturę współżycia ze środowiskiem na szczeblu samorządowym, zwłaszcza poprzez racjonalne planowanie zagospodarowania przestrzennego, które pomaga chronić ludność przed zanieczyszczeniami powietrza i hałasem, suszami i powodzią oraz stratami przez nie powodowanymi, jak również przyrodę przed nadmierną presją.”

Do zintegrowanych strategii, oprócz Polityki ekologicznej państwa 2030, należą:

- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Polityka energetyczna Polski 2040,
- Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku,
- Strategia produktywności,
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego,
- Strategia „Sprawne państwo”,
- Strategia rozwoju kapitału społecznego,
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego.

Cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i ogólnokrajowym stanowią z kolei podstawę konstruowania celi szczegółowych na szczeblu krajowym – regionalnym i lokalnym.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (plan zatwierdzony Uchwałą Nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 249 z dnia 10 października 2002 roku, poz. 3166) stwierdzono, iż „dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania przestrzeni przyrodniczej kluczowe są zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego w sposób umożliwiający trwałe korzystanie z nich zarówno obecnie, jak i w przyszłości, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, mitygacja i adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie ryzyka wynikającego z zagrożeń.”

Wskazane zostały następujące kierunki działań:

- racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, m.in. poprzez: - ochronę gleb, ochronę i racjonalne gospodarowanie złożami kopalin, przywracanie wartości użytkowej gruntom zdewastowanym i zdegradowanym,
- zwiększanie i poprawa jakości zasobów wodnych, m.in. poprzez: ochronę zasobów wód powierzchniowych oraz poprawę zdolności retencyjnych zlewni, poprawę jakości wód powierzchniowych, ochronę zasobów i jakości wód podziemnych,
- poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez: wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza dla stref, w których notuje się przekroczenia poziomu

dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, wdrażanie czystych technologii węglowych,

- kształtowanie zasobów leśnych, m.in. poprzez: ochronę i wzbogacanie istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień, zwiększanie lesistości,
- zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej, m.in. poprzez: ochronę, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego, m.in. poprzez: , ochronę pozostałych terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo, kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych, kształtowanie korytarzy ekologicznych,
- przeciwdziałanie zagrożeniom, m.in. poprzez: poprawę klimatu akustycznego, ograniczanie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym, ograniczanie zagrożenia awariami, ograniczanie zagrożenia ruchami masowymi ziemi, ograniczenie zagrożenia powodziowego, przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu.

W zakresie dziedzictwa kulturowego w Planie tym podkreślono, iż: „zachowanie materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego w jak najbardziej kompletnym i autentycznym stanie ma kluczowe znaczenie dla utrwalania tradycji regionalnej i uwypuklenia różnorodności jej charakterystycznych atrybutów.”

Cele ochrony środowiska ustanowione w odniesieniu do obszaru miasta Skierniewice określono w dokumencie określającym potrzeby i zasady kształtowania środowiska miasta. tj. w Programie Ochrony Środowiska miasta Skierniewice na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 roku. Podstawą prawną dokumentu jest ustawa Prawo ochrony środowiska, która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”. Drugim dokumentem odnoszącym się do obszaru Skierniewic jest Strategii Rozwoju Miasta Skierniewice na lata 2021-2030. Jest to dokument, który wyznacza kierunki rozwoju miasta na najbliższą dekadę. Plany strategiczne i operacyjne są narzędziem mającym na celu realizację wizji i jej urzeczywistnienie w perspektywie roku 2030. W sensie planistycznym Strategia wyznacza charakterystyki dziewięciu wyselekcjonowanych kierunków działań. Zawierają one informacje na temat kierunków działań i przewidzianego zakresu przedsięwzięć do realizacji, jak również wskazują na spektrum zadań przypisanych Skierniewicom jako miastu na prawach powiatu.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalenia „Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Skierniewice - II edycja”, które określają politykę przestrzenną, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego miasta równocześnie uwzględniają ustalenia określone w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego”.

Założenia zawarte w „Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja” tworzone były w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.

Podstawowym celem polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańcom, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych.

Ważnymi dokumentami, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego na szczeblu samorządowym są lokalne plany rozwoju, inwentaryzacje przyrodnicze, programy gospodarki odpadami, opracowania ekofizjograficzne i inne.

Gros wskazań pochodzących z powyższych dokumentów znalazła odzwierciedlenie w ustaleniach i regulacjach zawartych w projekcie planu miejscowego.

Postulat konieczności ograniczenia zmian klimatu i promowania czystej energii znalazł odzwierciedlenie w ustaleniach projektu planu odnoszących się do zasad zaopatrzenia w ciepło. Projekt planu ustala nakaz stosowania do celów grzewczych, bez emisyjnych lub niskoemisyjnych źródeł ciepła, spełniających wymagania standardów jakości powietrza.

Z przepisów art. 113 ust. 2 pkt. 1 i art. 114 ustawy „Prawa ochrony środowiska” wynika potrzeba określenia w planie miejscowym terenu, który podlega ochronie akustycznej. W rozumieniu przepisów odrębnych – teren o przeznaczeniu „usług” nie został zaliczony do rodzaju terenu o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku.

W projekcie w którym ustalono również potrzeby w zakresie korzystania z infrastruktury

technicznej służącej ochronie środowiska. W tym zasady odprowadzania ścieków i postępowania z wytworzonymi odpadami. Kształtowaniu odpowiednich proporcji pomiędzy powierzchnią pod zabudowę, a terenami przyrodniczo aktywnymi służą zapisy określające procentowo minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalny wskaźnik zabudowy. Określono zasady i warunki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu służące m.in. harmonijnemu wkomponowaniu zabudowy w krajobraz, poprzez określenie: gabarytów zabudowy, geometrii dachu, nakaz realizacji ściany budynku od strony terenu 3.224.U, jako ściany o powierzchni przeszklenia minimum 25% powierzchni ściany, nakaz stosowania przy realizacji elewacji szklanych oraz szklenia otworów wyłącznie szkła bezbarwnego lub w odcieniach szarości.

Na obszarze objętym planem zakazano realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem przedsięwzięć dotyczących infrastruktury technicznej oraz dróg.

VI. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Przewidywane skutki wpływu ustaleń projektu planu na środowisko oraz na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2 000 z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy.

W obrębie analizowanego obszaru nie występują ani nie są wskazywane do objęcia ochroną obszary, które mogłyby zasilić Sieć Obszarów Natura 2000.

W zasięgu ok. 4,6 km od wschodniej granicy obszaru opracowania, w linii prostej w kierunku na wschód, w sąsiedztwie granicy administracyjnej miasta znajduje się Obszar Natura 2 000 pn. „Dolina Rawki” wchodzący w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej.

Pozostałe obszary objęte ochroną prawną znajdują się na obrzeżach miasta w następujących odległościach od wschodniej granicy obszaru opracowania:

- rezerwat przyrody pn. „Rawka” – ok. 4,6 km w linii prostej na wschód,
- Bolimowski Park Krajobrazowy – ok. 0,7 km w linii prostej na północ,
- Bolimowsko-Radziejowicki Obszar Chronionego Krajobrazu z doliną Środkowej Rawki ok. 0,7 km w linii prostej w kierunku na północ,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski” – ok. 3,7 km w linii prostej w kierunku na zachód.

Prognozuje się, iż przewidywane oddziaływanie wynikające z realizacji ustaleń planu, ze względu na ich rodzaj (przekształcenia o znikomej sile i rodzaju oddziaływań) nie będą mieć wpływu na Obszary Natura 2 000 i pozostałe obszary chronione w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Ustalenia planu nie przyczynią się również do pogorszenia stanu siedlisk gatunków roślin i zwierząt dla ochrony, których wyznaczono te obszary.

Dopuszczalne ustaleniami planu działania nie powinny skutkować znaczącymi negatywnymi oddziaływaniami na środowisko. Uznano jednak, iż na potrzeby oceny projektowanego planu, pod kątem jego skutków na środowisko, wskazana jest analiza – wszystkich potencjalnych oddziaływań, nie tylko określonych jako „znaczące”. Oddziaływanie na poszczególne elementy składowe środowiska obszaru opracowania opisano poniżej, w następnym rozdziale.

2. Ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko naturalne oraz na jakość życia i zdrowia ludzi

2.1. Wpływ ustaleń projektu planu na gleby i powierzchnię ziemi

Realizacja zabudowy doprowadzi do przekształcenia profili glebowych. Nowe formy powierzchniowe towarzyszące budowom, jak nasypy, wykopy, najczęściej nie będą miały charakteru trwałego, a ich rozmiary będą raczej niewielkie i niezauważalne w terenie.

Na niezabudowanej części terenu, na której dopuszcza się możliwość zabudowy należy liczyć się z przekształceniami związanymi z oddziaływaniami bezpośrednimi krótkoterminowymi takimi jak:

- powstawaniem nasypów i wykopów i przemieszanie mas ziemnych,
- wymiana gruntów lub/i ich zagęszczenie.

Nowa inwestycja może skutkować oddziaływaniem bezpośrednim stałym takimi jak:

- uszczelnieniem podłoża,
- zmniejszenie areału terenów aktywnych biologicznie.

Odpady powstające w związku z budowlami nie będą stanowiły zagrożenia dla gleby czy wód. Mają być one usuwane w oparciu o niezbędne urządzenia służące gromadzeniu odpadów do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwienia.

2.2. Wpływ ustaleń projektu planu na środowisko wodno-gruntowe, wody powierzchniowe i podziemne

Prognozuje się, iż w efekcie realizacji zabudowy terenu i wprowadzenia infrastruktury technicznej w obrębie obszaru opracowania nastąpią różnorodne, długoterminowe przekształcenia takie jak: trwałe uszczelnienie fragmentu obszaru poprzez zabudowę co spowoduje ograniczenie powierzchni umożliwiającej infiltrację wód opadowych lub roztopowych, a tym samym zmniejszenie ilości wody przenikającej do gruntu. Wskutek utwardzenia terenu nastąpi zwiększenie prędkości odpływu wód opadowych i roztopowych.

W zakresie zapewnienia warunków infiltracji wód istotne są zapisy projektu planu w zakresie parametrów zabudowy obszaru opracowania w tym: zachowanie powierzchni biologicznie czynnej i ustalenia maksymalnego wskaźnika zabudowy. Ustalenia te mają służyć ograniczeniu uszczelniania gruntu oraz zachowania możliwie dużej powierzchni „przyrodniczo-aktywnej”, co z kolei umożliwi naturalną filtrację wód do gruntu oraz zabezpieczy przed nadmiernym odpływem wód deszczowych z analizowanego obszaru.

Obecne regulacje w zakresie umożliwienia realizacji zabudowy, wprowadzone poprzez ustalenia projektu planu, nie będą mieć większego wpływu na środowisko wodno-gruntowe, wody powierzchniowe i podziemne. Ustalenia planu nie wpłyną na zachwianie dążenia do osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla obszaru dorzecza Wisły.

2.3. Wpływ ustaleń projektu planu na kopaliny

Na terenie objętym projektem planu nie występują żadne udokumentowane złoża surowców naturalnych. Dlatego też ustalenia planu nie dotyczą tego zagadnienia.

2.4. Wpływu ustaleń projektu planu na klimat akustyczny

W związku z ewentualną zabudową obszaru opracowania nie można wykluczyć dyskomfortu wywołanego pracami budowlanymi. Na skutek prowadzenia prac budowlanych należy spodziewać się zwiększonej emisji hałasu, której źródłem będą pracujące maszyny i urządzenia. Prace te prawdopodobnie prowadzone będą etapowo, w porze dziennej, co nie powinno stanowić źródeł emisji ponadnormatywnego hałasu w godzinach nocnych, powodującego dyskomfortu dla ludzi zamieszkałych w otoczeniu.

Ze względu na charakter oddziaływań - krótkotrwałe i chwilowe nie przewiduje się ich istotnego wpływu na kształtowanie klimatu akustycznego. Zasięg oddziaływania prowadzonych prac powinien zamykać się w granicach przedmiotowej nieruchomości.

W projekcie planu nie wprowadzono klasyfikacji terenu pod względem wymaganego standardu, jakości klimatu akustycznego. Wyznaczony w projekcie planu teren nie należy do terenów o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku, o którym mowa w przepisach prawa ochrony środowiska

Reasumując należy stwierdzić, iż projekt planu właściwie przewiduje zabezpieczenia przed ewentualną uciążliwością hałasu w zakresie, jaki może być przedmiotem jego postanowień.

2.5. Wpływ ustaleń projektu planu na lokalny klimat i zanieczyszczenie powietrza

Prognozuje się, iż w wyniku realizacji ustaleń projektu planu, ze względu na charakter

możliwych przekształceń (umożliwienie realizacji zabudowy usługowej) mogą nastąpić zmiany w zakresie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Realizacja usług w przedmiotowym terenie może wywołać dodatkowy ruch samochodowy. Większa ilość pojazdów mechanicznych wywoła niewątpliwie wzmożoną emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Natomiast pojawiające się zanieczyszczenia pyłowe, powstające w trakcie budowy obiektu usługowego będą miały charakter wyłącznie lokalny o niskiej sile oddziaływania. Mając na uwadze niewielki zakres zmian, wpływ ten można uznać za marginalny i pomijalny.

2.6. Wpływ ustaleń projektu planu na krajobraz

W projekcie planu ustalono takie parametry zabudowy, aby mogła się ona, w sposób harmonijny, wpisywać w krajobraz, zachowując przy tym walory estetyczne. Dlatego też za wysoce pozytywne należy ocenić, ustalenie w projekcie planu maksymalnych wysokości obiektów budowlanych oraz szczegółowych zasad w odniesieniu do geometrii dachów (kąta nachylenia i układu połączeń dachowych oraz maksymalnej i minimalnej intensywności zabudowy, realizacji ściany budynku od strony terenu 3.224.U, jako ściany o powierzchni przeszklenia minimum 25% powierzchni ściany. Zapisy te mogą złagodzić ingerencje w krajobraz oraz zapewnić dostosowanie zabudowy do otoczenia.

Projekt planu wprowadza ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Takie zapisy nie dopuszczają do powstania chaosu przestrzennego negatywnie wpływającego na krajobraz.

Należy stwierdzić, iż zapisy ustaleń planu dążą do ochrony wartości krajobrazowych obszaru opracowania w zakresie, jakie może stanowić przedmiot planu.

Reasumując - siła wprowadzanych zmian i zmiana struktury krajobrazu będzie zależna nie tylko od ustaleń projektu planu, ale od realizacji inwestycji i zagospodarowania nieruchomości w czasie.

Kontrolowany rozwój zabudowy umożliwi zachowanie istniejącego charakteru zabudowy w sąsiedztwie, eliminując ewentualne elementy dysharmonijne w krajobrazie.

2.7. Wpływu ustaleń projektu planu na świat roślin i zwierząt

Obszar projektu planu jest wolny od zabudowy, porośnięty roślinnością ruderalną. Realizacja ustaleń planu spowoduje zniszczenie warstwy glebowej i pokrywy roślinnej na terenach zajętych pod planowane inwestycje – oddziaływanie stałe, długoterminowe, wpływające na florę i faunę, powodując zmniejszenie bioróżnorodności, a także zmianę lokalnych warunków gruntowo-wodnych.

Zbiorowiska roślinności występujące w obrębie obszaru planu nie są objęte ochroną prawną w trybie ustawy o ochronie przyrody.

2.8. Wpływu ustaleń projektu planu na różnorodność biologiczną

Analizowany obszar nie posiada udokumentowanych walorów przyrodniczych, które mogłyby predysponować ten obszar do ochrony, w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody. W związku z powyższym powierzchnie dotychczas wolne od zabudowy mogą zostać przeznaczone pod zabudowę. Dla zabezpieczenia istniejącej roślinności przed nadmiernymi przekształceniami projekt planu dopuszcza m. in. możliwość realizacji nowej zabudowy w ściśle określonych granicach wyznaczonych poprzez nieprzekraczalne linie zabudowy, ustala wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej i maksymalny wskaźnik zabudowy. Realizacja nowej zabudowy lub innych zamierzeń inwestycyjnych nie spowoduje zmniejszenia udziału powierzchni biologicznie czynnej w stopniu zasadniczym.

2.9. Emisja promieniowania elektromagnetycznego

Projekt planu nie przewiduje żadnych nowych, znaczących emitorów promieniowania elektromagnetycznego.

2.10. Skutki wpływu na zabytki i dobra materialne

Na terenie objętym projektem planu nie występują obiekty i obszary o szczególnych wartościach kulturowych, objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece

nad zabytkami. Również w bezpośrednim sąsiedztwie terenu objętego planem nie występują obszary lub obiekty o szczególnych wartościach kulturowych.

W związku z powyższymi ustaleniami projektu planu nie dotyczą powyższego zagadnienia.

2.11. Skutki wpływu ustaleń projektu planu na ludzi

Projekt planu zawiera szereg ustaleń dotyczących ochrony środowiska, które w sposób bezpośredni i pośredni wpływają korzystnie na warunki życia i zdrowie ludzi.

Projekt planu wprowadza ustalenia, które pozwalają na zapewnienie kompleksowej ochrony zdrowia mieszkańców miasta w sąsiedztwie obszaru opracowania. Są to ustalenia, dotyczące ochrony i kształtowania, jakości powietrza atmosferycznego, regulacji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, ochrony i kształtowania terenów zieleni, ochrony przed hałasem, czy też ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz wartości krajobrazowej analizowanego obszaru.

Projekt planu nie przewiduje lokalizacji obiektów niosących ze sobą obciążenia dla środowiska w rozumieniu przepisów Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2015 r. (Dz. U. z dnia 18 stycznia 2016 r., poz. 71).

W obszarze opracowania, w związku z możliwością realizacji usług przewiduje się niewielki wzrost zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza oraz niewielki wzrost natężenia hałasu. Biorąc pod uwagę lokalizację terenu usługowego w bezpośrednim sąsiedztwie dróg – ulicy Armii Krajowej i ulicy Działkowej można przypuszczać, iż parametry emisji hałasu nie powinny przekraczać hałasu w otoczeniu (tzw. tła).

W związku z ewentualną zabudową nieruchomości nie można wykluczyć dyskomfortu wywołanego pracami budowlanymi. Na skutek prowadzenia prac budowlanych należy spodziewać się zwiększonej emisji hałasu, której źródłem będą pracujące maszyny i urządzenia oraz zwiększonej emisji pyłowych, generowanych podczas prowadzenia prac ziemnych. Prace te prawdopodobnie prowadzone będą etapowo, w porze dziennej, co nie powinno stanowić źródeł emisji ponadnormatywnego hałasu w godzinach nocnych.

Ze względu na charakter oddziaływań - krótkotrwałe i chwilowe nie przewiduje się ich istotnego wpływu na kształtowanie klimatu akustycznego. Zasięg oddziaływania prowadzonych prac powinien zamykać się w granicach przedmiotowych nieruchomości.

Nowa zabudowa na nieruchomościach dotychczas niezabudowanych może mieć niewielki wpływ na zmianę stosunków wodnych w obszarze opracowania i w sąsiedztwie. Bezpośrednim powodem będzie zmniejszenie się powierzchni biologicznie czynnej oraz utwardzenie terenu. W zakresie zapewnienia warunków infiltracji wód istotne są zapisy planu w zakresie parametrów zabudowy obszaru opracowania w tym: zachowanie powierzchni biologicznie czynnej i zachowania maksymalnego wskaźnika zabudowy. Służyć ma to ograniczeniu uszczelniania gruntu oraz zachowanie możliwie dużej powierzchni „przyrodniczo-aktywnej” umożliwiających naturalną filtrację wód do gruntu oraz ograniczeniu nadmiernego odpływu wód opadowych z analizowanego obszaru.

Zgodnie z ustaleniami projektu planu zaopatrzenie w wodę musi odbywać się z sieci wodociągowej, zabezpieczy to tereny przed ewentualnym przenikaniem zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.

Powyższe ustalenia w znacznym stopniu eliminują zagrożenia związane ze zanieczyszczeniem środowiska i zaburzeniem jego funkcjonowania, a więc pośrednio chronią i utrzymują korzystne warunki życia mieszkańców osiedla.

Ustalenia z zakresu ochrony środowiska, ładu przestrzennego minimalizują w stopniu wystarczającym uciążliwość wynikające z funkcjonowania terenów zurbanizowanych.

Projekt planu właściwie przewiduje rozwiązania chroniące środowisko życia i zdrowia ludzi w zakresie, jaki może być przedmiotem postanowień planu, związku z powyższym nie prognozuje się negatywnego znaczącego oddziaływania na życie ludzi.

2.12. Oddziaływanie transgraniczne

Projekt planu nie zawiera rozstrzygnięć ani nie stwarza możliwości, w wyniku, których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Reasumując powyższe stwierdza się, że realizacja ustaleń planu nie przyniesie oddziaływania o zasięgu transgranicznym.

Przewidywane skutki oddziaływania ustaleń projektu planu na środowisko i jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane, co do charakteru zmian, trwałości przekształceń, natężenia zachodzących zmian, częstotliwości zmian i ich zasięgu przestrzennego. Spodziewane przeobrażenia w środowisku w związku z wprowadzeniem ustaleń planu miejscowego będą prawdopodobnie niewielkie, bez znaczącego negatywnego oddziaływania na ogólny stan środowiska obszaru opracowania i terenów przyległych.

Wśród oddziaływań na środowisko w kontekście ustaleń projektu planu przeanalizowane zostały następujące znaczące oddziaływania:

3. Charakter zmian:
 - a. pozytywne,
 - b. negatywne,
 - c. bez większego znaczenia.
4. Pod względem bezpośredniości:
 - a. bezpośrednie,
 - b. pośrednie (w sensie dalsze),
 - c. wtórne (w rozumieniu pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie).
5. Pod względem okresu trwania:
 - a. chwilowe (ograniczonym do maksimum 1 doby),
 - b. krótkoterminowe (do 1 roku),
 - c. długoterminowe (kilkudziesięcioletnim np. powyżej 50 lat).
6. Pod względem częstotliwości:
 - a. stałe,
 - b. zmienne,
 - c. epizodyczne.
7. Pod względem trwałości przekształceń:
 - a. o skutkach odwracalnych,
 - b. o skutkach nieodwracalnych.
8. Intensywność przekształceń:
 - a. znaczne,
 - b. nieznaczne,
 - c. obojętne,
 - d. skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł).
9. Zasięg przestrzenny oddziaływania:
 - a. lokalnie, (miejscowe),
 - b. w terenach przyległych.

Brak definicji tych pojęć w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz w ustawie Prawo ochrony środowiska powodują, że ocena w dużej mierze jest subiektywna.

Dla przedsięwzięć, przewidzianych w projekcie planu bezpośrednie oddziaływanie na środowisko nie będzie ograniczone do najbliższego sąsiedztwa. Przed określeniem konkretnych lokalizacji inwestycji możliwe jest tylko wskazanie kluczowych czynników, które będą lub potencjalnie mogą wpływać na zmiany stanu środowiska.

Ewentualne uciążliwości ograniczane są poprzez ustalenia ujęte w projekcie planu.

W związku z tym ważna jest jego realizacja w zakresie systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i wód opadowych, systemów i sposobów ogrzewania, segregowania odpadów stałych w miejscach ich powstawania, zachowania parametrów zabudowy, odpowiednich wskaźników terenów biologicznie czynnych, rozwoju zieleni.

Zagrożenie dla środowiska może wynikać przede wszystkim z braku kompleksowej realizacji ustaleń ujętych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Tabela nr 6. Ogólna ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko i jakość życia i zdrowia ludzi

KOMPONENTY ŚRODOWISKA OBJĘTE PROGNOZĄ	RODZAJ ODDZIAŁYWAŃ						
	Charakter zmian	Pośredniość	Okres trwania	Często- tliwości	Trwałość przekształceń	Intensywność przekształceń	Zasięg oddziaływania
Gleby i powierzchnia terenu	negatywne	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	nieodwracalne	nieznaczna	lokalnie
Zwierzęta	negatywnie	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	nieodwracalne	nieznaczne,	lokalnie
Rośliny	negatywne	bezpośrednie	krótkoterminowe	zmiennie	nieodwracalne	nieznaczne,	lokalnie
Różnorodność biologiczna	negatywne	wtórne	długoterminowe	zmiennie	nieodwracalne	nieznaczne,	lokalnie
Krajobraz	bez większego znaczenia	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	odwracalne	nieznaczne	lokalnie
Wody	bez większego znaczenia	pośrednie	długoterminowe	stałe	nieodwracalne	nieznaczne	lokalnie i w sąsiedztwie
Klimat lokalny (mikroklimat)	bez znaczenia	----- --	-----	----- --	-----	-----	-----
Powietrze atmosferyczne	bez większego znaczenia	bezpośrednie	długoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczne	lokalnie
Klimat akustyczny (emisja hałasu)	bez większego znaczenia	bezpośrednie	krótkoterminowe o zmiennym dobowym natężeniu, zw. z pracą maszyn i urządzeń bud.	zmiennie	odwracalne	nieznaczne	lokalnie
Środowisko życia człowieka	bez większego znaczenia należy spodziewać	bezpośrednie	długoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczne,	miejscowe

	się zwiększonej emisji hałasu oraz zwiększonej emisji pyłowych w czasie prac budowlanych oraz w trakcie korzystania z usług (zanieczyszcz zenia komunikacyj ne)						
--	---	--	--	--	--	--	--

WYKŁADZEWENIE

VII. PROPOZYCE ROZWIĄZAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ORAZ PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

W niniejszej prognozie zostały omówione rodzaje przewidywanych oddziaływań na środowisko, jakie mogą wystąpić w związku z realizacją ustaleń projektu planu. Mając powyższe na względzie, projekt zawiera ustalenia, których celem jest zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Tabela nr 7. Ustalenia projektu planu mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko

Rodzaj komponentów środowiska narażonych na negatywne oddziaływania	Ustalenia projektu planu eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko
1. Ochrona krajobrazu	Projekt planu dla ograniczenia potencjalnych negatywnych oddziaływań wprowadza ustalenia, które mają służyć harmonijnemu wpisaniu budynków w krajobraz, m.in. ujednotolica formę architektoniczną budynków z bryłami budynków w sąsiedztwie, ustala nakaz realizacji ściany budynku od strony terenu 3.224.U, jako ściany o powierzchni przeszklenia minimum 25% powierzchni ściany oraz nakaz stosowania przy realizacji elewacji szklanych oraz szklenia otworów wyłącznie szkła bezbarwnego lub w odcieniach szarości, określa obowiązującą i nieprzekraczalną linię zabudowy.
2. Ochrona bioróżnorodności	W celu zachowania zieleni w obrębie działki ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalny wskaźnik zabudowy działki. Ustalono ww. parametry mają między innymi zadanie nie dopuszczenie do całkowitej zabudowy działki budowlanej. Ustalono nakaz wprowadzenia zieleni ozdobnej w sąsiedztwie stanowisk postojowych, w proporcji minimum 1 drzewo na 5 stanowisk postojowych w celu wzmocnienia różnorodności biologicznej, produkcji tlenu przez rośliny oraz poprawę walorów estetycznych obszaru.
3. Ochrona powietrza	Projekt planu dla ograniczenia potencjalnych negatywnych oddziaływań na powietrze atmosferyczne, w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną ustala preferencje dla zastosowania nie węglowych czynników ciepła (z preferowanym wykorzystaniem niskoemisyjnych paliw wytwarzających energię cieplną z energii elektrycznej, gazu ziemnego, lekkiego oleju opałowego oraz odnawialnych paliw i nośników energii, a także innych źródeł spełniające standardy energetyczno-ekologiczne. Projekt planu dopuszcza stosowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o maksymalnej mocy 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych
4. Ochrona przed hałasem	Wyznaczony w projekcie planu „teren usług” nie podlega ochronie akustycznej - dla którego dopuszczalne poziomy hałasu określone zostały w przepisach odrębnych. Planowana działalność usługowa w zakresie pozaszkolnych form edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych nie powinna emitować dokuczliwego hałasu na tereny przyległe.
5. Wytwarzanie odpadów komunalnych	Projekt planu nakłada obowiązek usuwania odpadów komunalnych w oparciu o niezbędne urządzenia służące gromadzeniu odpadów (z uwzględnieniem segregacji i selektywnej zbiórki odpadów) w celu ich przygotowania do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania, z zachowaniem przepisów odrębnych.
6. Ochrona wód	Projekt planu ustala: <ul style="list-style-type: none"> • nakaz zaopatrzenia w wodę z miejskiej sieci wodociągowej. • odprowadzenie ścieków bytowych do zewnętrznej sieci

	kanalizacyjnej, <ul style="list-style-type: none"> • odprowadzenie wód opadowych lub roztopowych do zewnętrznych sieci kanalizacji deszczowej lub do ziemi, w myśl przepisów odrębnych.
7. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi:	Projekt planu nie przewiduje żadnych nowych, znaczących emitorów promieniowania elektromagnetycznego.

Projekt planu zawiera ustalenia, których realizacja ma bezpośrednio zapobiegać negatywnym oddziaływaniom na środowisko: nakaz stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych zapewniających zachowanie standardów jakości środowiska określonych na podstawie przepisów odrębnych oraz zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem przedsięwzięć dotyczących infrastruktury technicznej,
- lokalizacji myjni samochodowych, zakładów mechaniki pojazdowej, lakierni i wulkanizacji,
- lokalizacji usług handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000,0 m²
- lokalizacji usług związanych z:
 - odzyskiem, przetwarzaniem, magazynowaniem, kompostowaniem, unieszkodliwianiem lub utylizacją odpadów nie pochodzących z własnej działalności,
 - wyłaczaniem eksplozyjnym lub z użyciem procesu eksplozji, usytuowanych poza budynkami,
 - składowaniem odpadów, materiałów sypkich poza silosami, pojemnikami lub budynkami,
 - składowaniem paliw kopalnych oraz surowców wtórnych poza budynkami,
 - demontażem pojazdów oraz zbieraniem i przeładunkiem odpadów, złomu i makulatury,
 - obróbką drewna w postaci usług tartacznych i stolarskich.

Stosowanie zaproponowanych w planie rozwiązań i ograniczeń przy realizacji nowego zainwestowania pozwoli na znaczne zminimalizowanie większości negatywnych oddziaływań na środowisko

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE OGRANICZENIE LUB KOMPENCACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCE BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Ustalenia projektu planu miejscowego są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego i ekonomicznego miasta. Przyjęte w planie rozwiązania dotyczące sposobu zagospodarowania i zainwestowania terenów, służące ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko pozwalają na stwierdzenie, że w zakresie polityki przestrzennej i kierunków rozwoju nie naruszają one ustaleń „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja”.

Ustalenia planu nie ingerują w tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obszar opracowania znajduje się poza obszarami Natura 2 000. Najbliżej usytuowanym obiektem jest obszar Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2 000: pn. „Dolina Rawki” o kodzie PLH 100015, który znajduje się w odległości ok. 4,6 km w linii prostej od obszaru pracowania w kierunku na wschód.

Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO), które określone są na podstawie Dyrektywy Siedliskowej dla ochrony typów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt.

Ustalenia planu zawierają rozwiązania korzystne dla środowiska, dlatego prognoza nie prezentuje rozwiązań alternatywnych do proponowanych w ustaleniach planu uznając, że zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących

uwarunkowań i kierunków rozwoju Skierniewic.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu miejscowego są warunkami ograniczającymi dowolność realizacji zagospodarowania w przestrzeni. Z racji swej funkcji plan jest wyłącznie przepisem prawa uzupełniającym przepisy zawarte w ustawach i rozporządzeniach wykonawczych.

W projekcie planu przyjęto następujące zasady regulujące inwestowanie w terenach, których celem jest przeciwdziałanie pogorszeniu jakości poszczególnych elementów środowiska.

W zakresie zasad ochrony środowiska w projekcie planu ustalono:

- zaopatrzenie w wodę z miejskiej sieci wodociągowej,
- odprowadzanie ścieków bytowych do miejskiej sieci kanalizacyjnej,
- odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do zewnętrznej sieci kanalizacji deszczowej, a w przypadku jej braku do ziemi przy zachowaniu przepisów odrębnych,
- preferencje dla zastosowania nie węglowych czynników grzewczych,
- nakaz usuwania odpadów na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w terenie zabudowy usługowej min. 30 %,
- zharmonizowanie form architektonicznych z krajobrazem oraz podporządkowanie rozwiązań technicznych: budowli i urządzeń infrastruktury technicznej ochronie walorów krajobrazowych środowiska,
- lokalizację zabudowy na działce zgodnie z ustaleniami rysunku planu dotyczącymi nieprzekraczalnej linii zabudowy,
- obsługę komunikacyjną działki zgodnie z ustaleniami planu,
- ustalenie wymogu realizacji stanowisk postojowych na działce budowlanej oraz nakaz wprowadzenia zieleni ozdobnej w sąsiedztwie tych stanowisk, w proporcji minimum 1 drzewo na 5 stanowisk postojowych.

Ze względu na brak obszarów Natura 2000 w granicach obszaru opracowania oraz w jego sąsiedztwie nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie planu ustaleń. Rozwiązania zawarte w projekcie nie mają wpływu na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz na integralność tego obszaru.

Zastosowanie wszystkich ustaleń zawartych w projekcie planu, w tym szczególnie z zakresu ochrony środowiska i infrastruktury technicznej będzie gwarantem ograniczenia do minimum ewentualnych, negatywnych wpływów planowanych inwestycji na środowisko.

Zaproponowane w projekcie planu rozwiązania w zakresie przeznaczenia terenu, sposobu zagospodarowania, warunków dla projektowanej zabudowy oraz zasad obsługi technicznej i komunikacyjnej, gwarantują prawidłowe funkcjonowanie obszaru opracowania i terenów w sąsiedztwie. Pozostają również zgodne z ustaleniami obowiązującej Zmiany Studium.

IX. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Ze względu na charakter i niewielką skalę zmian, jakie niesie ze sobą realizacja ustaleń projektu planu nie przewiduje się konieczności szczególnej analizy skutków postanowień ww. dokumentu. Oddziaływanie na środowisko (nawet przy realizacji wszystkich zapisów planu) nie powinno zmieniać się na tyle silnie by konieczne było wprowadzenie nowych narzędzi i metod obserwacji środowiska.

Badania monitoringowe mogą być prowadzone w oparciu o pomiary, oceny i analizy wykonywane w ramach państwowego monitoringu środowiska przez ustawowo wyznaczone do tego organy i instytucje. Działania tych instytucji w zakresie monitoringu środowiska pozwolą na ocenę skutków realizacji ustaleń mpzp i umożliwią reakcje na ewentualne negatywne zjawiska zachodzące w środowisku.

Ponieważ z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika obowiązek wykonywania przez organ wykonawczy jednostki samorządowej oceny aktualności studium i planów zagospodarowania przestrzennego proponuje się, aby analizę skutków realizacji

postanowień planu wykonać w ramach oceny przedmiotowej analizy. Ocenę aktualności studium i planów sporządza się, co najmniej raz w czasie kadencji Rady. Z tą samą częstotliwością wykonywana byłaby analiza skutków realizacji postanowień danego planu.

Monitoring skutków realizacji ustaleń danego planu powinien rozpocząć się niezwłocznie po jego uchwaleniu, co pozwoli na uzyskanie danych wyjściowych do dalszych analiz, a następnie proponuje się coroczne badanie efektów zmian zachodzących w środowisku i gospodarowaniu przestrzenią z zastrzeżeniem, iż w sytuacji zaangażowania w prowadzony monitoring instytucji kontrolnych zobowiązanych do prowadzenia monitoringu w określonym przepisami zakresie (np. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska czy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny) można zachować częstotliwość badań do stosowanych przez dane instytucje.

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych ustaleniami zmiany planu. Ma ona na celu wykazać, czy przyjęte w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego rozwiązania, niezbędne dla zapobiegania powstawania zagrożeń środowiska, spełniają swoją rolę oraz w jakim stopniu warunki realizacji ustaleń planu mogą oddziaływać na środowisko. Zgodnie z zapisami ustawowymi rolą prognozy nie jest ocena przyjętych w planie rozwiązań planistycznych, a sprawdzenie czy w przyjętych rozwiązaniach zabezpieczony został, we właściwy sposób, interes środowiska naturalnego.

Ponadto prognoza ma za zadanie określić wpływ i zakres potencjalnych zmian na warunki życia człowieka, jakie mogą nastąpić w wyniku ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przedstawić rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ na środowisko, spowodowany realizacją ustaleń zawartych w projekcie planu.

Prognoza jest dokumentem sporządzonym obowiązkowo dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszar projektu planu obejmuje jedną działkę o powierzchni 0,26 ha. Znajduje się ona w północnej części miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie ulicy Armii Krajowej i ulicy Działkowej. W ostatnim okresie (na przestrzeni ok. dwóch lat) przylegająca do obszaru planu droga – ul. Armii Krajowej wraz z układem dróg dojazdowych do działek została przebudowana. Przedmiotowa działka jest niezabudowana. Porośnięta jest niską roślinnością ruderalną, która powstała na drodze naturalnych procesów wtórnej sukcesji. W sąsiedztwie obszaru od strony wschodniej i południowej znajdują się osiedla mieszkaniowe zabudową jednorodzinną. Od północnego-zachodu działka sąsiaduje z Domem Pomocy Społecznej oraz budynkiem Terapii Zajęciowej. Od zachodu znajduje się teren wolny od zabudowy porośnięty drzewami.

Obszar objęty projektem planu zlokalizowany jest w granicach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalonego uchwałą Nr IX/97/2019 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 czerwca 2019 r., który dla tego obszaru ustalił teren zieleni – oznaczony na rysunku planu symbolem 3.233ZP i teren usług - oznaczony na rysunku planu symbolem 3.232U.

Z wnioskiem o sporządzenie planu wystąpił właściciel ww. działki. Wnioskodawca zainteresowany jest zmianą przeznaczenia ustalonego dla fragmentu działki funkcyjnego, jako „teren zieleni” i przeznaczenia go pod zabudowę usługową.

Celem sporządzenia planu jest zmiana przeznaczenia terenu zieleni w obrębie przedmiotowej działki na teren przeznaczony pod zabudowę usługową w celu umożliwienia realizacji budynku z wymaganym zapleczem służącym realizacji usługowej działalności gospodarczej z zakresu pozaszkolnych formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych.

Zgodnie z ustaleniami Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja (uchwała Nr LIX/86/2023 Rady Miasta Skierniewice z dnia 31 sierpnia 2023 r.) działka objęta wnioskiem położona jest w obszarze funkcjonalnym o dominującej funkcji zabudowy usługowej.

Sporządzenie niniejszej prognozy poprzedziła wizja lokalna, której celem było rozpoznanie sposobu użytkowania i zagospodarowania terenu objętego projektem planu i terenów sąsiednich oraz określenie najistotniejszych zagrożeń, jakie na przedmiotowych terenach występują oraz mogą wystąpić w związku z realizacją ustaleń zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie obserwacji i dostępnej literatury dokonano opisu poszczególnych komponentów środowiska. Ocenę przewidywanych skutków dla środowiska naturalnego, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu i rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, ujętych w projekcie planu, odniesiono do aktualnego stanu środowiska, opisanego w opracowaniu ekofizjograficznym, które poprzedziło sporządzenie projektu planu miejscowego.

W „Prognozie...” opisano tendencje zmian w środowisku w sytuacji braku realizacji ustaleń planu. Zdefiniowano zagrożenia dla środowiska. Przedstawiono szczegółowe założenia projektowanego dokumentu, łącznie z parametrami urbanistycznymi określającymi formę i rodzaj zabudowy. Opisano skutki realizacji ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska oraz na obszary objęte ochroną prawną w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody. W prognozie określono częstotliwość i sposób monitorowania skutków realizacji ustaleń zmiany planu.

Obszar objęty opracowaniem, pod względem krajobrazowym, zasobów przyrodniczych oraz różnorodności biologicznej jest ubogi – antropogenicznie przekształcony.

Obszar ten nie jest objęty ochroną prawną, w trybie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W obrębie analizowanego obszaru nie stwierdzono występowania stanowisk chronionych gatunków roślin ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. i grzybów ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną prawną. Ze względu na charakter obszaru objętego planem i terenów w sąsiedztwie występują tam gatunki zwierząt związane są z osiedlami ludzkimi.

Najbliżej zlokalizowanym obszarem chronionym w sieci Natura 2 000 znajdującym się w odległości ok. 3 km (w linii prostej w kierunku na północny- wschód) jest obszar pn. „Ruda Chlebacz”, który znajduje się poza Skierniewicami. W odległości ok. 4,6 km (w linii prostej w kierunku na wschód) znajduje się obszar Natura 2000 pn. „Dolina rzeki Rawki”. Obszar ten znajduje się przy wschodniej granicy administracyjnej miasta.

Z uwagi na bariery w postaci ciągów komunikacyjnych i zabudowy osiedlowej, powiązania przyrodnicze i ciągłość przestrzenna terenów chronionych z obszarem opracowania nie występuje.

Projekt planu miejscowego, dla którego potrzeb sporządzono niniejszą Prognozę określa przeznaczenie terenu, ustala zasady ich zabudowy i zagospodarowania, obsługę komunikacyjną, zasady ochrony środowiska przyrodniczego oraz kształtowania ładu przestrzennego. Ustalenia projektu planu wnoszą we fragmencie terenu zasadnicze zmiany w sposobie użytkowania. Całą powierzchnię ww. działki przeznaczono pod działalność usługową z zakazem lokalizacji usług związanych z:

- odzyskiem, przetwarzaniem, magazynowaniem, kompostowaniem, unieszkodliwianiem lub utylizacją odpadów nie pochodzących z własnej działalności,
- wyłaczaniem eksplozyjnym lub z użyciem procesu eksplozji, usytuowanych poza budynkami,
- składowaniem odpadów, materiałów sypkich poza silosami, pojemnikami lub budynkami,
- składowaniem paliw kopalnych oraz surowców wtórnych poza budynkami,
- demontażem pojazdów oraz zbieraniem i przeładunkiem odpadów, złomu i makulatury,
- obróbką drewna w postaci usług tartacznych i stolarskich,
- zakaz lokalizacji usług związanych z lokalizacji myjni samochodowych, zakładów mechaniki pojazdowej, lakierni i wulkanizacji.

Ponadto ustalono zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem przedsięwzięć dotyczących infrastruktury technicznej.

Wśród oddziaływań na środowisko w kontekście ustaleń projektu planu przeanalizowano charakter zmian pod względem: bezpośredniości, okresu trwania, częstotliwości, trwałości i intensywności przekształceń oraz określono zasięg przestrzenny oddziaływania.

Przewidywane skutki oddziaływania ustaleń projektu planu na środowisko i jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane, co do charakteru zmian, trwałości przekształceń, natężenia zachodzących zmian, częstotliwości zmian i ich zasięgu przestrzennego. Wśród oddziaływań na środowisko w kontekście ustaleń projektu planu (w rozdziale 2. „Ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko naturalne oraz na jakość życia i zdrowia ludzi”) przeanalizowano możliwe oddziaływania realizacji ustaleń planu na środowisko przyrodnicze w podziale na:

- charakter zmian:
 - pozytywne, negatywne, bez większego znaczenia,
- pod względem bezpośredniości:
 - bezpośrednie, pośrednie (w sensie dalsze), wtórne (w rozumieniu pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie),
- pod względem okresu trwania:
 - chwilowe (ograniczonym do maksimum 1 doby), krótkoterminowe (do 1 roku), długoterminowe (kilkudziesięcioletnim np. powyżej 50 lat),
- pod względem częstotliwości:
 - stałe, zmienne, epizodyczne.
- pod względem trwałości przekształceń:
 - skutkach odwracalnych, o skutkach nieodwracalnych.
- intensywność przekształceń:
 - znaczne, nieznaczne, obojętne, skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł).
- zasięg przestrzenny oddziaływania:
 - lokalnie, (miejscowe), w terenach przyległych.

Brak definicji tych pojęć w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz w ustawie Prawo ochrony środowiska powodują, że ocena w dużej mierze jest subiektywna.

Wypełnienie wszystkich obowiązków podanych w projekcie planu miejscowego oraz późniejsze ich przestrzeganie pozwoli na zminimalizowanie zagrożeń zarówno w obrębie terenów będących przedmiotem planu jak i na terenach sąsiednich.

Spodziewane przeobrażenia w środowisku w związku z wprowadzeniem ustaleń planu miejscowego będą prawdopodobnie niewielkie, bez znaczącego negatywnego oddziaływania na ogólny stan środowiska obszaru opracowania i terenów przyległych.

Ze względu na lokalizację obszaru opracowania oraz brak znaczących oddziaływań na środowisko o charakterze ponadregionalnym nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko przewidzianym art. 108 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognozuje się, iż realizacja ustaleń planu, zgodnie z przepisami szczególnymi, nie powinna doprowadzić do znaczącego pogorszenia istniejącego stanu środowiska przyrodniczego lub znaczącego pogorszenia jakości życia ludzi zamieszkujący tereny w sąsiedztwie.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu miejscowego są warunkami ograniczającymi dowolność realizacji zagospodarowania w przestrzeni. Z racji swej funkcji plan jest wyłącznie przepisem prawa uzupełniającym przepisy zawarte w ustawach i rozporządzeniach wykonawczych.

Oddziaływanie na środowisko (nawet przy realizacji wszystkich zapisów planu) nie powinno zmieniać się na tyle silnie by konieczne było wprowadzenie nowych narzędzi i metod obserwacji środowiska).

Zgodnie z ustaleniami Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja (uchwała Nr LIX/86/2023 Rady Miasta Skierniewice z dnia 31 sierpnia 2023 r.) działka objęta wnioskiem położona jest w obszarze funkcjonalnym o dominującej funkcji zabudowy usługowej.

Projekt planu nie narusza ustaleń Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja.

Przedstawiony projekt planu sporządzony został zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

XI. WNIOSKI KOŃCOWE

Przy spełnieniu wymagań wynikających z ustaleń planu oraz przepisów szczególnych dotyczących ochrony środowiska i ochrony przyrody, plan nie budzi obaw o spowodowanie zagrożenia dla środowiska naturalnego. Przyszłe zagospodarowanie nie wpłynie degradująco na środowisko, w szczególności na przyrodę w tym na Obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie i w sąsiedztwie Skierniewic.

Ustalenia projektu miejscowego planu nie naruszają zasad i kierunków rozwoju przestrzennego przyjętych w Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewic – II edycja.

W związku z powyższym można stwierdzić, iż realizacja ustaleń projektu planu nie stanowi istotnych zagrożeń dla środowiska naturalnego w skali ponad lokalnej, a przewidywane negatywne skutki w skali lokalnej mieszczą się w formule strat nieuniknionych.

W świetle przedstawionej analizy ustaleń projektu planu oraz zawartych w powyższej prognozie uwag, projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Skierniewice położonego przy ulicy Armii Krajowej należy uznać za poprawny.

XII. LITERATURA

- Kistowski M., Korwel-Lejkowska B. - Problemy metodyczne i proceduralne sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko projektów planów zagospodarowania przestrzennego województw na tle dotychczasowych doświadczeń polskich,
- Kondracki J. - Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Czerwień M., Lewińska J. - Zieleń w mieście, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Kraków 2000,
- Atlas Rzeczypospolitej. Główny Geodeta Kraju 1993-1997 r.,
- Falińska K. – Ekologia roślin. PWN, Warszawa 1997 r.,
- Kozłowski S. – Przyrodnicze kryteria gospodarki przestrzennej. KUL Lublin 1997 r.,
- Szafer W., Zarzycki K. – Szata roślinna Polski .PWN, W-wa,1972 r.,
- Rychling A., Solon J. – Ekologia krajobrazu. PWN 1998 r.,
- Pospolite rośliny środkowej Europy, PWRiL, Warszawa 1990 r.,
- Materiały archiwalne. Plansza "Roślinność rzeczywista m. Skierniewice" Opracowanie: R. Olaczek, U. Warcholińska i K. Krzywański,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA – praca zbiorowa pod redakcją A. Liro – Fundacja IUCN Poland Warszawa, 1999,
- Smogorzewski J. System terenów otwartych jako element konstrukcji miasta, Instytut Planowania Przestrzennego Politechniki Warszawskiej.

Dokumenty i inne dostępne opracowania:

- Uchwała Nr LVIII/68/2023 Rady Miasta Skierniewice z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony przy ulicy Armii Krajowej,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr IX/97/2019 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony w sąsiedztwie ulicy Armii Krajowej,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone dla obszaru położonego przy ulicy Armii Krajowej, wrzesień 2016 r.,
- Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice II edycja – Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Miasta Skierniewice Nr XXIII/42/2016 z dnia 7 kwietnia 2016 r.,
- Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja (uchwała Nr LIX/86/2023 Rady Miasta Skierniewice z dnia 31 sierpnia 2023 r.),
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone do Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Skierniewice – II edycja (tekst opracowania wraz z planszami tematycznymi), 2015 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Skierniewice na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 roku, Skierniewice, lipiec 2021,
- Ekologiczny system miejskich terenów zieleni i krajobrazu (materiały pokonferencyjne), Łódź 1995 r.,
- Koncepcja rozwoju terenów zieleni w Skierniewicach, MPU, 2007 r.,
- Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 poz. 1911 z późn. zm.) – Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, druga aktualizacja Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (2022-2027)
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, KZGW, Warszawa, 2011 r.,
- Program wodno-środowiskowy kraju, KZGW, Warszawa 2010 r.,
- Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2020 r., Biblioteka

- Monitoringu Środowiska, Łódź, 2020,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim raport wojewódzki za rok 2022 (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi), Łódź 2023 r.
 - Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030),
 - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (plan zatwierdzony Uchwałą Nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 249 z dnia 10 października 2002 roku, poz. 3166),
 - Strategii Rozwoju Miasta Skierniewice na lata 2021-2030.
 - Inne źródła:
 - <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>,
 - <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/>,
 - aktualna mapa zasadnicza terenu objętego opracowaniem oraz terenów sąsiednich w skali 1: 1 000,
 - wizje w terenie,
 - www.natura2000.mos.gov.pl.

WYKŁOŻENIE